Årsrapport **2019**

Bertel O. Steen

Innhold

Bertel O. Steen AS · Org.nr. 916 218 753

Dette er Bertel O. Steen AS 3
- Leders beretning 5
- Konsernledelsen 7

Styrets beretning 2019 8
- Virksomhetsområdene til Bertel O. Steen konsern 10
- Konsernets visjon 10
- Viktige hendelser 12
- Ny visuell profil 17
- Selskapets og konsernets resultater 18
- Arbeidsmiljø 21
- Likestilling og diskriminering 22
- Bærekraft og samfunnsansvar 22
- Etikk 23
- Risiko 24
- Redegjørelse for foretakets utsikter 25
- Fortsatt drift 26
- Hendelser etter balansedagen 26
- Resultatdisponeringer 26

Konsernregnskap 2019 28
- Resultatregnskap 29
- Balanse 30
- Kontantstrømoppstilling 33
- Regnskapsprinsipper 35
- Konsernsammensetning 39
- Segmentinformasjon 42
- Finansposter 43
- Varer 43
- Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån ansatte m.m. 44
- Pensjoner 46
- Varige driftsmidler, goodwill og immaterielle eiendeler 48
- Investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet 50
- Investeringer i andre aksjer og andeler 51
- Fordringer med forfall senere enn ett år 51
- Andre avsetninger for forpliktelser 52
- Pantstillelser og garantiansvar 53
- Kassekreditt, bankinnskudd, garantier og valuta 54
- Skatt 55
- Egenkapital 57
- Aksjekapital og aksjonærinformasjon 58
- Transaksjoner med nærstående 59
- Finansiell risiko 61
- Endringer i konsernsammensetning 63

Revisjonsberetning 2019 64

Lærlinger – noe av det viktigste vi jobber med 66

Viktige hendelser etter årsslutt 68
- Harald Frigstad tiltrådte som ny konsernsjef 69
- God håndtering av koronapandemien 70
- Åpnet Norges største bilanlegg 72

Dette er Bertel O. Steen AS

Bertel O. Steen AS er en av Norges store aktører innen bil- og eiendomsvirksomhet. Den bilrelaterte virksomheten består av import, salg, service, verksteddrift, finansiering og mobilitetstjenester, og konsernet representerer tilsammen ni merker for personbil og nyttekjøretøy i Norge. Eiendomsvirksomheten består av konsernets bileiendommer og andre næringseiendommer.

Bertel O. Steen AS er heleid av Bertel O. Steen Holding AS som eies og kontrolleres hundre prosent av familien Steen som er etterkommere etter gründeren, Bertel Otto Steen. I tillegg til Bertel O. Steen AS, eier Bertel O. Steen Holding også investeringsselskapet Bertel O. Steen Kapital AS.

I 2019 hadde konsernet en omsetning på 15 milliarder kroner, og sysselsatte ved årsslutt 2 550 årsverk. Hovedkontoret ligger i Lørenskog kommune.

Videre omtales kun bil- og eiendomsvirksomheten.

Bilimport
Bertel O. Steen AS importerer bilmerkene Mercedes-Benz, Kia, Peugeot, Citroën, DS, Opel, smart®, Setra og Fuso til Norge.

Bildetalj
Forhandlervirksomheten består av et landsdekkende forhandlernett som driver med nybilsalg av konsernets bilmerker, bruktbilsalg samt salg av servicemarkeds- og finansieringstjenester. Salget skjer gjennom Bertel O. Steen Detalj AS med datterselskaper.

Verksteddrift
Den rene verksteddriften står den frittstående verkstedkjeden Snap Drive AS for. Selskapet har 23 lokasjoner i de største byene i Norge.

Bilfinansiering
Bilfinansiering består av Bertel O. Steen Finans AS som tilbyr tradisjonelle finansieringsløsninger, samt Easly som er en bilholdsavtale med flere tjenester knyttet til bilhold.

Mobilitetstjenester
Mobilitetstjenester består av det fleksible bilabonnementet Fleks og delingstjenesten Otto som har både biler, elsykler og elektriske sparkesykler i sin portefølje.

Eiendom
Eiendomsdriften består av Bertel O. Steen Eiendom AS med datterselskaper som eier og forvalter en eiendomsportefølje på ca. 200 000 m^2 knyttet til bil- og annen næringsvirksomhet. Bileiendommene utgjør om lag halvparten av porteføljen.

Finansielle nøkkeltall for konsernet

Tall i MNOK	2019	2018	2017	2016	2015
Resultatposter					
Driftsinntekter	**15 027**	15 890	16 779	14 365	11 787
Forenklet kontantstrøm (EBITDA)	**456**	535	750	667	533
Driftsresultat	**169**	301	555	505	371
Resultat før skatt	**7**	269	498	450	296
Kapital					
Totalkapital	**8 604**	7 562	6 936	6 095	5 730
Egenkapital	**2 294**	2 297	2 191	2 280	2 079
Egenkapitalandel i %	**26,7 %**	30,4 %	31,6 %	37,4 %	36,3 %
Netto rentebærende gjeld	**3 113**	2 112	1 083	1 019	1 191
Lønnsomhet					
Driftsmargin EBITDA [1]	**3,0 %**	3,4 %	4,5 %	4,6 %	4,5 %
Driftsmargin [2]	**1,1 %**	1,9 %	3,3 %	3,5 %	3,1 %
Resultatgrad [3]	**0,6 %**	2,0 %	3,2 %	3,4 %	2,8 %
Avkastning på anvendt kapital [4]	**3,5 %**	7,8 %	16,9 %	15,4 %	12,0 %

[1] EBITDA / Driftsinntekter
[2] Driftsresultat / Driftsinntekter
[3] Resultat før skatt + rentekostnader / Driftsinntekter
[4] Driftsresultat / gjennomsnittlig anvendt kapital (gjennomsnittlig anvendt kapital defineres som egenkapital + rentebærende gjeld)

Bertel O. Steens visjon
I Bertel O. Steen ønsker vi å bidra til en bekymringsløs mobilitetshverdag for kundene våre. Vi jobber for utvikle selskapet og tjenestene til kundens beste, og ønsker å skape løsninger som bringer samfunnet fremover på en bærekraftig måte. Sammen skal vi forme fremtiden!

Godt fundament og rom for forbedring

Harald Frigstad tiltrådte som konsernsjef 1. april 2020.

Bertel O. Steen er Norges eldste bilimportør med røtter helt tilbake til 1901. Konsernet er også en av de største aktørene i den norske bilbransjen med en omsetning på 15 milliarder kroner, og har en unik produktportefølje med modeller fra mange verdenskjente merker. Ikke minst har konsernet et stort forhandlerapparat bestående av frittstående og egeneide forhandlere i hele Norge.

Organisasjonen ble satt på en hard prøve da korona-pandemien traff verden og Norge våren 2020.

– Da jeg tiltrådte 1. april var det godt å konstatere at både ledelsen og ansatte håndterte en krevende situasjon på en imponerende måte. Medarbeiderne utviste stor evne til å tilpasse seg situasjonen og stå på for fullt. Det ble vist kreativitet og gjennomføringskraft i tiltak som for eksempel en

vellykket lagerkampanje og utvikling av bedre verktøy i detaljvirksomheten. HR-avdelingen sto bak et grundig arbeid med permitteringsplanlegging der det ble tatt stort hensyn til medarbeiderne og der Bertel O. Steen tok ansatte tilbake i full jobb så raskt det var mulig utfra oppdragsmengden vår. Det ble gjort en solid innsats i forbindelse med smittevern og sikkerhet slik at vi kunne levere på vår samfunnskritiske rolle og holde våre verksteder og virksomhet i gang i krisetid, sier Harald Frigstad.

Når denne årsrapporten publiseres, er resultatet etter tre måneder med koronatiltak at nær alle ansatte er tilbake i full jobb. Bertel O. Steen som konsern er helt operative og har økonomisk kommet seg bedre gjennom krisen enn det mange fryktet da pandemien kom.

– Jeg vil rette en stor takk til alle ansatte for måten de har stått frem på og bidratt til at konsernet har kommet gjennom denne fasen av COVID-19 på en god måte, sier konsernsjefen.

Rigges for fremtiden

Som en av de største aktørene i norsk bilbransje er det helt naturlig at Bertel O. Steen har store ambisjoner og høye mål. Vi skal ta en ledende rolle i utviklingen av bransjen. Med konsernets størrelse, samlede kompetanse og betydelige kraft er det noe vi har gode forutsetninger til å gjøre.

– Men for å ta noen flere skritt på veien videre er det viktig å se at det også er områder vi må bli bedre på. Så ærlige må vi være med oss selv. Med et resultat før skatt i 2019 på bare 7 MNOK er det åpenbart at vi må forbedre lønnsomheten vår kraftig. Her har vi et stort forbedringspotensial som kan og må utnyttes. I tillegg har vi en vei å gå på teknologisk utvikling. Vi har i dag et stort antall tekniske systemer som krever videre utvikling. Et stort teknisk etterslep gjør at for mange oppgaver fortsatt er manuelle. Det må legges til rette for mer brukervennlige og effektive systemer.

– Vi må rigge oss for fremtiden ved å drifte godt i dag og forbedre det som ikke fungerer optimalt. Dette inkluderer at vi må bli bedre organisert, og vi har derfor startet et arbeid med å endre organiseringen vår, sier Frigstad.

Bertel O. Steens ambisjon er å lykkes langs flere akser:

- Det må være lett å lykkes som medarbeider i Bertel O. Steen
- Det skal bli enda bedre å være kunde hos Bertel O. Steen
- Bertel O. Steen skal være den beste partneren for fabrikker og forhandlere

– Vi har et godt fundament å bygge på. Jeg har derfor stor tro på at vi med felles vilje og innsats har en god mulighet til å forbedre oss på alle disse feltene, sier Harald Frigstad.

Nærlys og fjernlys

Når konsernet nå går inn i andre halvdel av 2020 er det med både nærlys og fjernlys på. Først og fremst gjelder det å selge så mye biler, deler, timer og tjenester vi kan! Etter noen år med dårlig tilgjengelighet til elektrifiserte modeller fra våre fabrikanter, har Bertel O. Steen nå en sterk modell-range både på personbil og varebil som posisjonerer oss godt i det norske markedet.

– Vi skal også fortsette utviklingen av gode prosjekter. Som et eksempel ligger det en god filosofi og tanke bak «Servicekonsept 2022». Vi ser at dette fungerer godt i praksis, og dette rulles ut videre i forhandlerleddet. Vi jobber også med å forbedre digitale salgsverktøy, noe som er helt nødvendig. Og vi skal bli mye bedre på utnyttelse av data i konsernet.

– I Bertel O. Steen har vi en visjon om at vi sammen skaper fremtiden. Vi skal legge grunnlaget for ytterligere vekst, og vi vil øke lønnsomheten i hele konsernet. Kursen er satt, og jeg er optimistisk for veien videre, sier konsernsjef Harald Frigstad.

Harald Frigstad
Konsernsjef

Konsernledelsen

Konsernledelsen i Bertel O. Steen AS består av konserndirektørene for de ulike enhetene innad i selskapet. Harald Frigstad er konsernsjef.

Harald Frigstad
Konsernsjef/CEO

Sverre R. Kjær
Konserndirektør Finans og konserntjenester/CFO

Simona Trombetta
Konserndirektør Strategi og forretningsutvikling

Anders Rikter
Konserndirektør Kommunikasjon og samfunnsansvar

Runar Myhre
Konserndirektør IT/CIO

Øivind Solbakken
Konserndirektør Eiendom

Kjetil Myhre
Konserndirektør Mercedes-Benz personbil

Per Ragnar Johansen
Konserndirektør Mercedes-Benz nyttekjøretøy

Simen Heggestad Nilsen
Konserndirektør PSA

Irene Solstad
Konserndirektør Kia

Thorbjørn Myrhaug
Konserndirektør Detalj

Styrets beretning 2019

Innledning

Hovedvirksomhetsområdene til Bertel O. Steen AS er bil og eiendom. Bilvirksomheten består av bilimport, bildetalj, verksteddrift, bilfinans og mobilitetstjenester. Eiendomsvirksomheten består av konsernets bileiendommer og andre næringseiendommer.

I 2019 hadde konsernet en omsetning på 15 027 millioner kroner (15 890 millioner kroner i 2018) og realiserte et driftsresultat på 169 millioner, en nedgang på 131 millioner kroner sammenlignet med 2018. Samlet sett fikk konsernets merker en markedsandel på 14,3 prosent i 2019 i totalmarkedet, en nedgang fra 16,9 prosent i 2018.

Året ble preget av en mangel på elektrifiserte modeller og betydelige forsinkelser i forespeilede

Hovedvirksomhets-
områdene

Bil og eiendom

Hovedkontoret ligger i Lørenskog kommune

Omsetning 2019

15 027

millioner kroner

Sysselsatte ved årsslutt

2 550

årsverk

Bertel O. Steen skal skape verdier for ansatte, kunder, eiere, leverandører og samfunnet

leveranser fra våre fabrikanter. Dette bidro til at Bertel O. Steen leverte et svakere resultat for 2019 enn tidligere år. Samtidig har vi sett en positiv utvikling på bruktbil, konsernet har redusert sine kostnader og har investert i nytt logistikksenter, ny forhandler på Lørenskog og felles IT-system på tvers av konsernet. I tillegg er det startet et arbeid med en reorganisering av et fragmentert forhandlernettverk. Bertel O. Steen er dermed godt posisjonert for vekst nå som modellutvalg og leveranser fra våre fabrikker tar seg opp og situasjonen rundt koronaviruset etter hvert normaliserer seg utover i 2020.

Ved årsslutt var det sysselsatt 2550 årsverk (2588 årsverk i 2018). Hovedkontoret ligger i Lørenskog kommune, og konsernet bedriver sin virksomhet i Norge.

Bertel O. Steen AS er eiet av Bertel O. Steen Holding AS, og utgjorde 89 prosent av holdingkonsernets totale omsetning i 2019 (90 prosent i 2018). Bertel O. Steen Holding eier også investeringsselskapet Bertel O. Steen Kapital AS.

Virksomhetsområdene til Bertel O. Steen konsern

Bilimport importerer merkene Mercedes-Benz, smart®, Peugeot, Citroën, DS Automobiles, Opel, Kia, Fuso og Setra til Norge. Importvirksomheten for Citroën og DS Automobiles er organisert i CDS Norge AS, mens importen av Kia skjer gjennom Kia Bil Norge AS. Øvrig importvirksomhet og konsernstab/ fellesfunksjoner er samlet i Bertel O. Steen AS.

Detaljvirksomheten består av et landsdekkende forhandlernett som selger konsernets bilmerker, samt bruktbiler, servicemarkeds- og finansieringstjenester. Salget skjer gjennom Bertel O. Steen Detalj AS med datterselskaper.

Verkstedkjeden Snap Drive AS er en frittstående kjede med 23 verksteder lokalisert i de største byene i Norge.

Bilfinansiering består av selskapet Bertel O. Steen Finans AS som tilbyr tradisjonelle finansierings-løsninger, samt Easly under Bertel O. Steen Bildrift AS som er en bilholdsavtale med flere tjenester knyttet til bilhold.

Mobilitetstjenester består av det fleksible bilabonnementet Fleks og bildelingstjenesten Otto. Begge er organisert i egne selskaper.

Eiendom består av Bertel O. Steen Eiendom AS med datterselskaper, som eier og forvalter en eiendomsportefølje på ca. 200 000 m^2 knyttet til bil- og annen næringsvirksomhet. Markedsverdien av eiendommene er beregnet til ca. 4,7 milliarder kroner.

Konsernets visjon

Bilbransjen er i en krevende tid med stor endring, der teknologi og endrede bruksmønster er sterke drivere for utvikling av nye konsepter og tjenester. Det er derfor viktig å profesjonalisere og optimalisere dagens drift samtidig som man utvikler løsninger for å posisjonere selskapet for de endringer som finner sted i markedet.

Konsernet arbeider også målrettet for å styrke Bertel O. Steen som egen merkevare. Det er utarbeidet en ny merkevareplattform tilpasset digitale kanaler og med tydelig visuell profil.

Noen viktige stolper i dette arbeidet er definisjonen av sentrale elementer som visjon, formål, verdier og kundeløfter. Dette forener alle som jobber i konsernet, og gir en felles vei fremover.

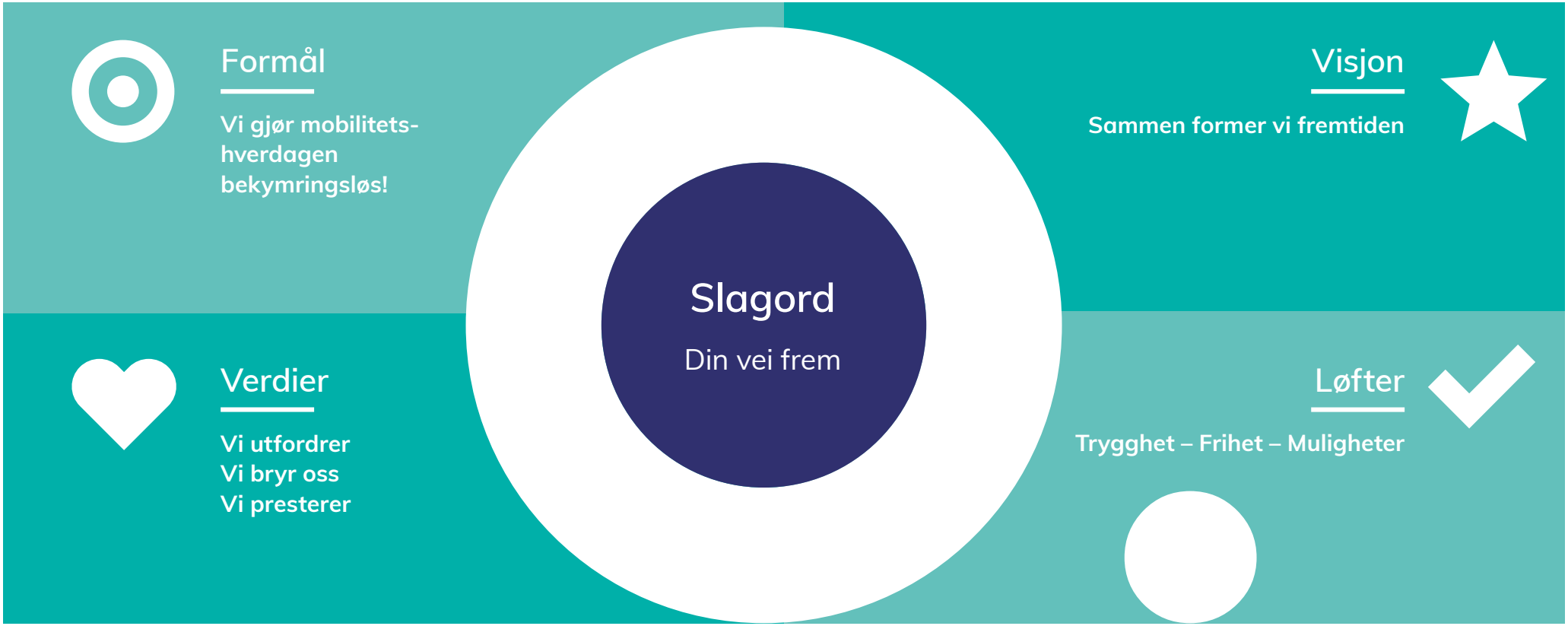

I Bertel O. Steen har vi satt oss en ambisiøs visjon: **Sammen former vi fremtiden.** Sammen skal vi skape gode løsninger som bringer oss, kundene våre og samfunnet fremover på en bærekraftig måte.

Vårt formål er å gjøre **mobilitetshverdagen** for våre kunder **bekymringsløs.** Vi jobber hele tiden for å utfordre det etablerte, utvikle oss og tjenestene våre til kundens beste. Det skal vi klare gjennom et felles tankesett som bygger på løftene **trygghet, frihet og muligheter.**

Våre verdier er **vi utfordrer, vi bryr oss** og **vi presterer.** Vi bryr oss om hver eneste kunde, om samfunnet og om hverandre. Alt handler om det beste lagspillet. Vi er sannferdige og til å stole på. Vi gir oss ikke før kunden er fornøyd og resultatet er av høyest mulig kvalitet.

Viktige hendelser

Personbilmarkedet i 2019

Salget av nye personbiler gikk ned med 3,8 prosent. Totalt ble det solgt 142 381 nye personbiler i Norge i 2019, mot 147 929 året før. Mens nybilsalget har hatt en stigende trend i flere år, viser nedgangen i bilsalget både i 2018 og 2019 et brudd med trenden over de siste 10 årene.

Mens salgskurven for diesel- og bensinbiler sank, så økte salget av nye elbiler til 60 316 mot 46 092 i 2019, en økning på 30,9 prosent. Samtidig sank salget av ladbare hybrider med 27,3 prosent i 2019, mens salget av rene hybrider hadde en økning på 7,5 prosent i 2019

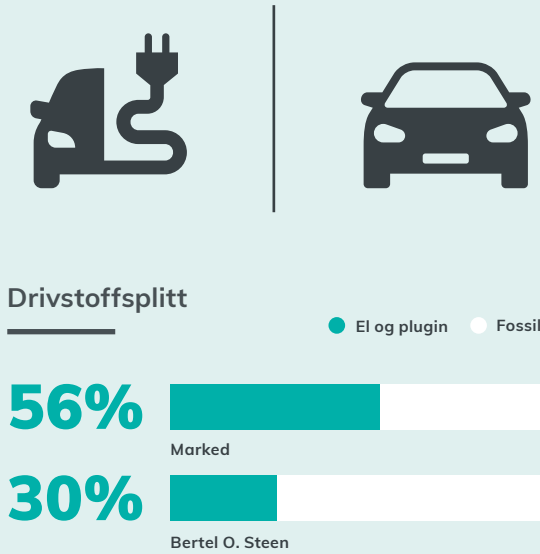

I 2019 er markedet 56% el og plugin. For Bertel O. Steen er andelen 30%.

Markedsandel nye biler

14,3 %

Elbilsalget forventes å bli enda høyere i 2020 og framover, blant annet drevet av fritak for engangsavgifter og merverdiavgift. I tillegg kommer et bredere utvalg av biler som både har lenger rekkevidde, er større og i overkommelige prisklasser for folk flest. En viktig faktor i utviklingen er EU sitt mål om å redusere luftforurensning i Europa. Fra 2020 skal gjennomsnittlige utslipp for alle solgte nye biler være 95 g CO_2/km. Om de gjennomsnittlige CO_2-utslippene fra en bilprodusents flåte overstiger dette, må produsenten betale en betydelig utslippspremie for hver bil som er solgt/registrert i Europa. Hvordan denne situasjonen utvikler seg vil ventelig få en betydelig påvirkning også i det norske markedet i tiden som kommer.

Utfordring med elektrifiserte modeller

Overgangen til elektrifiserte drivlinjer i det norske personbilmarkedet har gått raskere enn hva markedet forventet. Samtidig har flere av produsentene Bertel O. Steen representerer hatt et meget begrenset utvalg av elektriske modeller i sitt produktsortiment. I tillegg har planlagte leveranser av elektrifiserte modeller fra produsentene vært preget av betydelige forsinkelser gjennom hele 2019 og inn i 2020. Dette har ført til at Bertel O. Steen i 2019 i liten grad har kunnet tilby relevante modeller til det norske markedet.

Med bakgrunn i våre bilfabrikkers planer ser vi en tydelig bedring i vårt produktspekter i 2020.

Bertel O. Steen størst på varebil

Lette nyttekjøretøy utgjør en viktig del av virksomheten til Bertel O. Steen. I et stabilt varebilmarked i 2019, økte Bertel O. Steen den samlede markedsandelen til 29,7 prosent (28,4 prosent i 2018) og våre merker var størst på varebil i Norge for andre år på rad.

Peugeot og Mercedes-Benz var de to største av Bertel O. Steens varebilmerker med henholdsvis 11,2 og 10,5 prosent markedsandel. Deretter fulgte Citroën med 5,6 og Opel med 2,4 prosent andel.

Lastebil og buss

For lastebil bidro lansering av ny og innovativ toppmodell i 2019 med mye banebrytende teknologi til at året ble både spennende og krevende. Å være først med ny teknologi endret salgsprosessen og krever mer av organisasjonen, både i egenopplæring og tid med kundene. Potensielle kunder må overbevises og settes inn i hva alle nyhetene innebærer, samt hvordan de skal utnytte teknologien til sin fordel i deres drift. I tillegg lanserte vi Mercedes-Benz UpTime som knytter kunden enda tettere til oss på servicemarkedet, og gir kunden store fordeler i den operative driften av kjøretøyet.

Et modellskifte-år er alltid utfordrende, men vi kan si oss fornøyd med salgsvolumet for lastebil i 2019.

I 2020 vil vi ha fokus på å opprettholde salgsvolumet samt se på økte muligheter i servicemarkedet. Ikke minst videreutvikle potensialet som ligger i Mercedes-Benz UpTime, som vi er overbevist om vil ha store fordeler både for oss, og kundene våre.

For buss ble 2019 et rekordår, med 234 store busser, i tillegg til 185 minibusser. Dette var også det første året med full effekt som eneimportør av Setra, med det resultatet at det aldri før har blitt levert et tilsvarende volum av Setra i Norge.

Vi ser at minibusser stadig blir viktigere, også blant de store bussoperatørene. Et segment vi er gode i og som vi må foredle ytterligere slik at vi beholder vår sterke posisjon fremover.

Volumet på store busser er i stor grad anbudsstyrt, og vi vet allerede nå at vi vil få et lavere volum i 2020. Som følge av den pågående krisen knyttet til koronaviruset vil i tillegg våre kunder i turbuss-segmentet få store utfordringer, med den følge av at markedet vil reduseres betydelig.

Bertel O. Steen Detalj

Bertel O. Steen Detaljs omsetning endte på 9 465 millioner kroner, ned 13,8 prosent fra 2018. Driften i egeneid forhandlervirksomhet påvirkes av det generelle konkurransebildet og manglende tilgang på hybrid- og elbil fra fabrikkene. Vi opplevde også i 2019 marginpress på nybil. For bruktbil har vi i 2019 hatt høyere omløpshastighet, lavere risiko i gjenkjøpsporteføljen og noe bedre marginer. Ettermarkedet er omtrent på samme nivå som tidligere år.

For Bertel O. Steen Detalj har det vært et krevende år der vi erfarte utfordringer med lavere margin på bilsalg og deler, svakere produktivitet verksted, nedgang i omsetning og for høye indirekte kostnader. Ledelsen har gjort flere gode grep for å få opp resultatene, og jobber aktivt med å forbedre omsetning og margin både på bilsalg og ettermarked samtidig som det er et sterkt fokus på kostnadstilpasninger.

Detaljvirksomheten har videreført implementering av et nytt servicekonsept (SK2022). Målsettingen er å redusere kostnader og øke kvalitet i leveransene. SK2022 innebærer effektiv og forbedret kundeopplevelse ved levering og henting av biler på verksted samt harmonisering av interne rutiner. Dette vil medføre bedre valgfrihet for kunden, samt mer effektiv drift. Utrullingen fortsetter videre i 2020.

Reorganisering av forhandlernettverket

Bertel O. Steen har Norges bredeste forhandlernettverk, bestående av egeneide og frittstående forhandlere. Etter overtakelsen av Citroën i 2015 og Opel i 2018 representerer Bertel O. Steen i Norge 7 ulike person-/varebilmerker som selges gjennom et meget fragmentert nettverk med over 200 forhandlerpunkter i hele landet.

I februar 2019 kunngjorde Bertel O. Steen at konsernet ville reorganisere sitt forhandlernettverk

Bertel O. Steen åpnet i januar 2020 Norges største bilanlegg på Lørenskog. Bilhuset samler alle konsernets bilmerker under ett tak.

de kommende år. Bakgrunnen er at bilbransjen er inne i en tid med store endringer. Kombinasjonen av presset lønnsomhet i bransjen og større krav til investeringer i fremtidsrettede løsninger vil være utfordrende for mange forhandlere. Bertel O. Steen har derfor iverksatt et systematisk arbeid for å bygge et mer robust nettverk der målet er sterke regionale forhandlere med størst mulig konkurransekraft for å sikre at kundene får det beste tilbudet.

I mars offentliggjorde Bertel O. Steen at det er inngått avtaler med Nordvik Gruppen, Teknisk Bureau og Alta Motorsenter om strategisk samarbeid for å styrke distribusjon og forhandlernett i Nord-Norge. I juni ble det nye forhandlernettverket til Opel kommunisert. På nyåret 2020 fulgte deretter en reorganisering av forhandlernettet i områdene Stavanger/Sandnes og Fredrikstad/Sarpsborg.

Det er konsernets oppfatning at grepene er riktige for å sikre at de valgte forhandlerne får best mulig forretningsgrunnlag og konkurransekraft i tiden som kommer.

Bilavgifter

Bilavgifter påvirker kundenes preferanser og dermed bilsalget. Statsbudsjettet for 2020 er tilnærmet provenynøytralt når det kommer til bilavgifter. Elektriske biler vil fortsatt ha fritak for engangsavgift og merverdiavgift. Dermed viderefører regjeringen politikken med å dreie avgiftene i grønn retning.

Overgangen fra den tidligere målemetoden NEDC til nye WLTP (Worldwide Harmonised Light Vehicle Test Procedure) har medført behov for tilpasning i bransjen. I samspill med bilbransjen har Regjeringen funnet en god løsning på hvordan engangsavgiften for personbiler tilpasses den nye målemetoden WLTP, og følger med det opp sitt løfte fra Granavolden-plattformen om en provenynøytral omlegging.

I 2019 var 42,4 prosent av personbilsalget nullutslipps-biler. Det gjennomsnittlige CO_2-utslippet fra nye biler sett over ett er for Norge nå nede i 60 gram per kilometer. Det er 11 gram lavere enn i 2018. Bilbransjen i Norge ligger langt fremme i det grønne skiftet. Norge er dermed et foregangsland i reisen mot en utslippsfri transportsektor.

I 2019 solgte Bertel O. Steen 3 295 helektriske personbiler (inklusive endagsimporterte Kia fra Tyskland), 371 elektriske varebiler og 6 elektriske busser.

Omstillingsprogram i 2019

Bertel O. Steen importerer biler fra tyske Daimler, franske Groupe PSA og koreanske Kia. Et meget begrenset utvalg av elektriske biler og plug-in hybrider fra disse fabrikantene medførte et vesentlig resultatfall for konsernet i annet halvår 2018 som fortsatte inn i 2019. Etter første kvartal i 2019 var salget av nye personbiler for Bertel O. Steen redusert med hele 33,2 prosent sammenliknet med tilsvarende periode året før. Som en konsekvens måtte konsernets kostnader tilpasses den nye situasjonen.

For å bedre situasjonen tok konsernet kraftfulle grep for å redusere kostnadene gjennom omstilling og mer effektive driftsprosesser. Målet var å redusere driftskostnadene med 200 millioner kroner, og i tillegg redusere antall årsverk. Ansettelsesfrys og naturlig avgang viste seg å være effektive virkemidler. Styrets oppfatning er at det var nødvendig med en betydelig kostnadsreduksjon for å sikre nok kraft til den omstillingen bransjen er inne i, og at omstillingsprogrammet dermed bidrar til at konsernet er bedre rigget for fremtiden.

Konsernet investerer i infrastruktur og tjenester

I løpet av 2019 har konsernet investert videre i utviklingen av egen infrastruktur. Et stort og topp moderne logistikkbygg er ferdigstilt og i full drift på Berger utenfor Oslo. Dette styrker konsernets delelogistikk ut til forhandler og kunde, og er et viktig ledd for å effektivisere driften ytterligere. Ved årsskiftet 2019/20 åpnet konsernet sin nye storforhandler på Lørenskog, som fører alle konsernets merker. Det ble avholdt en vellykket åpningsmarkering, og både besøk og salg har så langt vært godt.

Endringer i teknologi og kundepreferanser samt lovreguleringer bidrar til en generell usikkerhet rundt bilvalg i markedet. Dette gjør utviklingen i bransjen mer uforutsigbar. For å posisjonere seg for disse endringene utvikler Bertel O. Steen nye løsninger som Easly, Otto (tidligere Biliblant) og Fleks. Stadig flere aktører som kommuner, større virksomheter og borettslag har behov for gode mobilitetsløsninger, både for kortere og lengre turer. Otto svarer nettopp på dette mobilitetsbehovet og tilbyr en sømløs integrasjon mellom biler, sykler og sparkesykler i én og samme app. Fleks er en tjeneste som tilbyr bilabonnement der kunden abonnerer på bil i stedet for å eie, og kan si opp abonnementet på bare en måneds varsel. Kunden slipper dermed kapital-binding og usikkerhet rundt restverdi. Nøkkelord er forutsigbarhet, enkelhet og fleksibilitet. Bertel O. Steen merker en økt etterspørsel etter disse produktene i markedet.

Innføring av felles IT-system

Bertel O. Steens forhandlere har i flere år brukt to forskjellige Dealer Management Systems (DMS), nemlig Stormaskin og IFS. Det er svært viktig å kun ha ett felles DMS i konsernet for å kunne ha høyt tempo i videreutvikling av gode løsninger for våre sluttkunder og forhandlere. Å kjøre med flere systemer er ikke effektivt.

For noen år siden ble det derfor besluttet å innføre Incadea som et slikt felles system. Prosjektet har dessverre vært preget av betydelige utfordringer og opplevd flere forsinkelser. I tillegg er software-selskapet Incadea blitt solgt flere ganger i denne perioden, senest vinteren 2019. I februar 2019 valgte derfor Bertel O. Steen og Incadea å avslutte samarbeidet om å utvikle et felles «Dealer Management System» for gruppens forhandlere.

Som en konsekvens av dette har Bertel O. Steen derfor rullet ut et etablert system som består av nye, egenutviklede komponenter for service og salg, pluss økonomi- og logistikkløsningene fra IFS til sine forhandlere. Det har blitt lagt ned et stort arbeid for å implementere denne løsningen hos alle egeneide forhandlere på kort tid.

Eiendom

Bertel O. Steen Eiendom har ved utgangen av 2019 en samlet eiendomsportefølje med beregnet verdi på ca. 4,7 milliarder kroner. Eiendomsporteføljen består av bilanlegg, lager/logistikkbygg og kontorbygg, i tillegg til sentrale utviklingsprosjekter.

Bertel O. Steen Eiendom har blant annet hatt ansvaret for utbygging av nytt forhandleranlegg på Lørenskog, logistikkanlegg på Berger, samt planlagt utbygging av nytt forhandleranlegg i Bergen syd.

Bertel O. Steen Eiendom gjennomfører flere utviklingsprosjekter i partnerskap med andre kompetente eiendomsmiljøer.

Ny visuell profil

Bertel O. Steen har bygget en sterk og solid merkevare gjennom 118 år. I 2019 skiftet konsernet visuell profil og gikk over til en ny og mer moderne visuell identitet som er bedre tilpasset digitale kanaler.

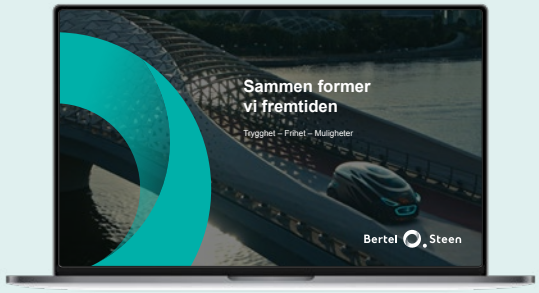

Bertel O. Steen

Selskapets og konsernets resultater

Bertel O. Steen AS

Selskapets omsetning i 2019 økte med 4,4 prosent og endte på 8 409 millioner kroner (8 058 millioner kroner i 2018). Driftsresultatet ble 32 millioner kroner i 2019 mot 85 millioner kroner i 2018.

Selskapets kontantstrømmer fra drift var negativ med 337 millioner kroner i 2019 (minus 23 millioner kroner i 2018).

Konsernet

Driftsinntektene for 2019 endte på 15 027 millioner kroner, som er en reduksjon på 5 prosent sammenlignet med 2018. Konsernet har hatt en negativ resultatutvikling innen import og forhandlervirksomheten. Konsernets virksomhetsområder leverte samlet sett et driftsresultat på 169 millioner kroner i 2019 mot 301 millioner kroner i 2018.

Netto finanskostnader økte med 130 millioner kroner fra 2018 til 162 millioner kroner i 2019. Netto verdiendringer på derivater og høyere belåning i konsernet forklarer det vesentligste av endringen.

Driftsinntekter

(NOK mrd.)

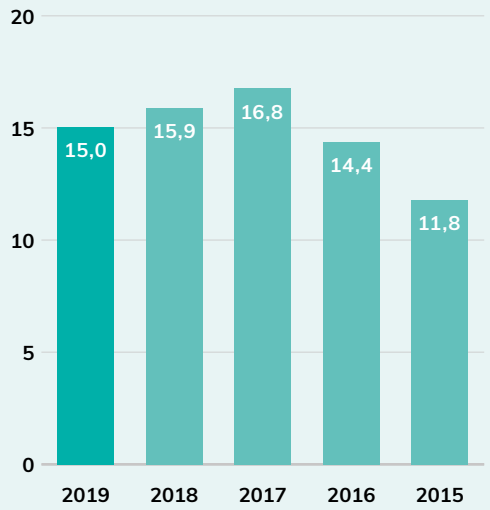

Driftsinntekter fordelt på enheter

(NOK mrd.)

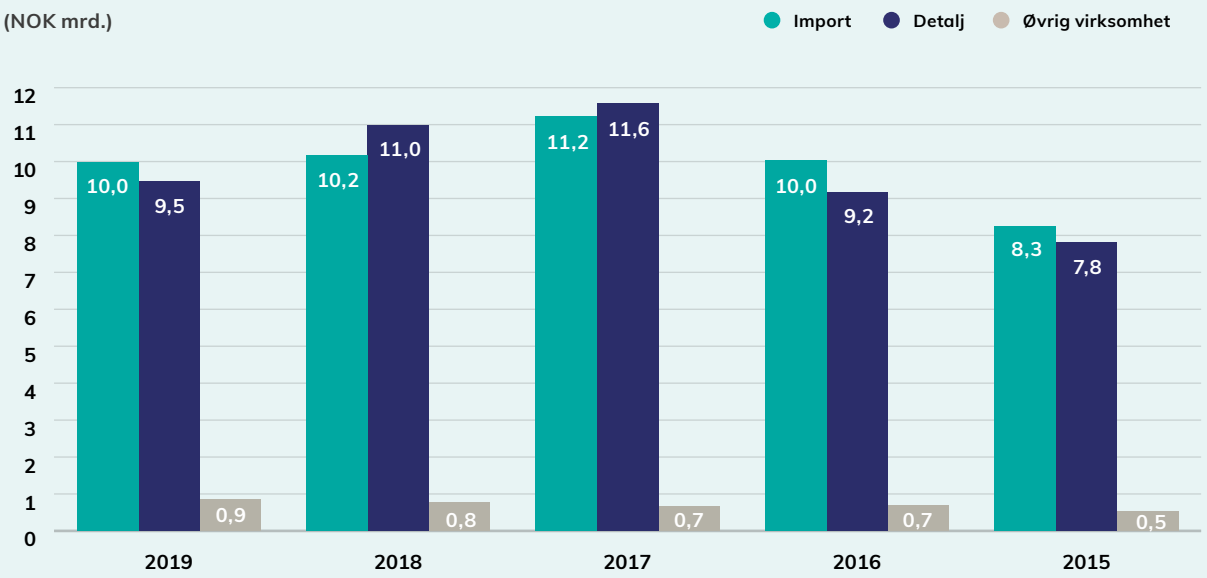

Konsernets resultat før skattekostnad ble 7 millioner kroner i 2019, som er 261 millioner kroner svakere enn året før.

Konsernets skattekostnad ble 4 millioner kroner i 2019, mot 84 millioner kroner i 2018. Konsernets betalbare skatt ble 3 millioner kroner i 2019, mot 66 millioner kroner i 2018.

Driftsmargin EBIT

(Driftsresultat i % av driftsinntekter)

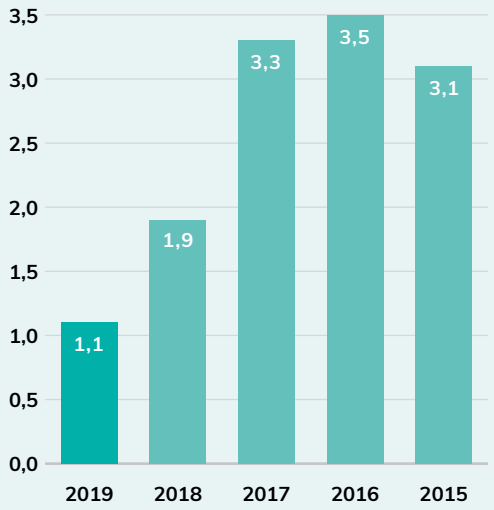

Årsresultatet for konsernet ble 3 millioner kroner i 2019, mot 185 millioner kroner i 2018.

Konsernets kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var i 2019 negativ med 455 millioner kroner (203 millioner kroner i 2018). De vesentlige forskjellene mellom resultatet og netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter er hovedsakelig skatter, avskrivninger, økning i varelager, kundefordringer, andre kortsiktige poster og leverandørgjeld. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter ble -624 millioner kroner (-604 millioner kroner i 2018), hvor investeringer innenfor eiendomsvirksomheten utgjorde 244 millioner kroner (524 millioner kroner i 2018). Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter endte på 922 millioner kroner (546 millioner kroner i 2018), hvorav 81 millioner kroner er utbetaling av utbytte og konsernbidrag (181 millioner kroner i 2018) og netto økning av langsiktig gjeld 610 millioner kroner.

Konsernets samlede endringer i kontantstrøm fra operasjonelle, investerings- og finansielle aktiviteter ble negativ med 158 millioner kroner i 2019 (146 millioner kroner i 2018).

Kontantstrøm

(NOK mill.)

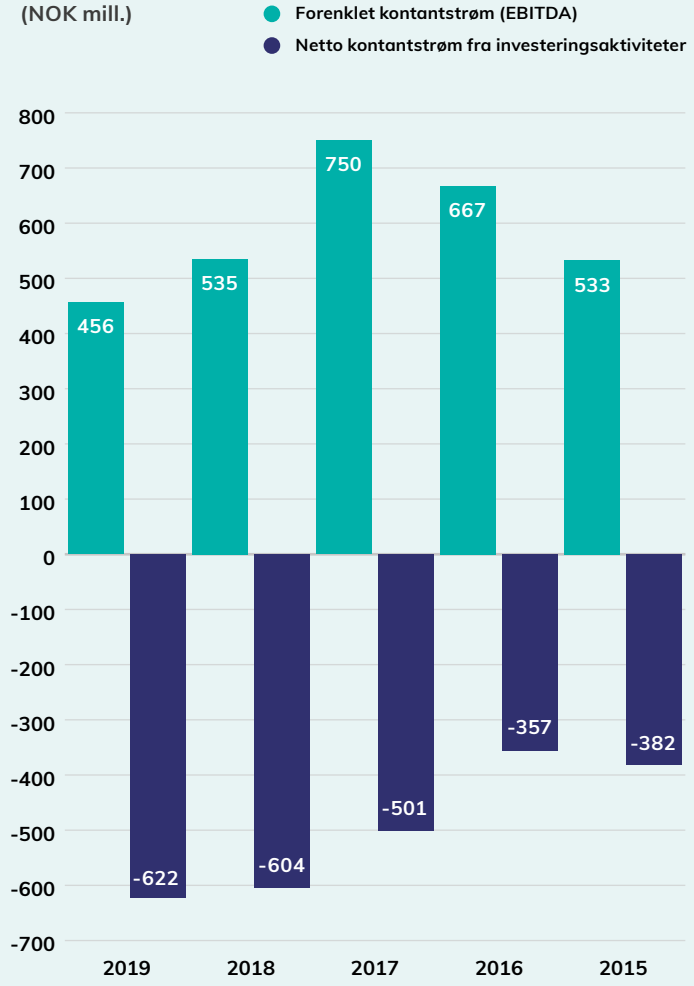

Konsernets likviditetsbeholdning var 63 millioner kroner ved utgangen av 2019 (220 millioner kroner ved utgangen av 2018), mens likviditetsreserven var 301 millioner kroner ved utgangen av 2019 mot 761 millioner kroner ved utgangen av 2018. Den samlede likviditetssituasjonen vurderes som akseptabel. Konsernets rentebærende gjeld var 2 420 millioner kroner ved årsslutt 2019 mot 1 810 ved utgangen av 2018.

Konsernets egenkapitalandel var 26,7 prosent ved utgangen av 2019, hvilket er 3,7 prosentpoeng lavere enn året før. Endringen skyldes blant annet økning av totalbalansen gjennom utvikling av eiendom og høyere varelager.

Bilimport

Bertel O. Steens samlede **bilimportvirksomhet** inklusive delesalg reduserte driftsinntektene med 1,9 prosent fra 10 168 millioner kroner i 2018 til 9 977 millioner kroner i 2019. Driftsresultatet i importvirksomheten ble samlet sett 243 millioner kroner, en reduksjon på 26 millioner kroner fra året før. Nedgangen skyldes blant annet mangel på tilgang av elektrifiserte drivlinjer.

Snap Drive AS økte omsetningen fra 283 millioner kroner i 2018 til 301 millioner kroner i 2019. Driftsresultatet i 2019 var 19 millioner kroner (18 millioner kroner i 2018).

Forhandlerkjeden **Bertel O. Steen Detalj AS med datterselskaper** hadde i 2019 en omsetning på 9 465 millioner kroner mot 10 979 millioner kroner i 2018. Driftsresultatet i detaljvirksomheten ble negativ med 123 millioner kroner i 2019, en nedgang på 163 millioner kroner fra 2018.

Bilfinansieringsvirksomheten oppnådde en vekst i finansieringsporteføljen på 10,5 prosent i 2019.

Kombinasjonen av økt volum, provisjoner og engangskostnader i bilholdskonseptet Easly ga et driftsresultat i 2019 på 55 millioner kroner (39 millioner kroner i 2018).

Bertel O. Steen Eiendom AS med datterselskaper oppnådde et driftsresultat på 127 millioner kroner i 2019 (113 millioner i 2018).

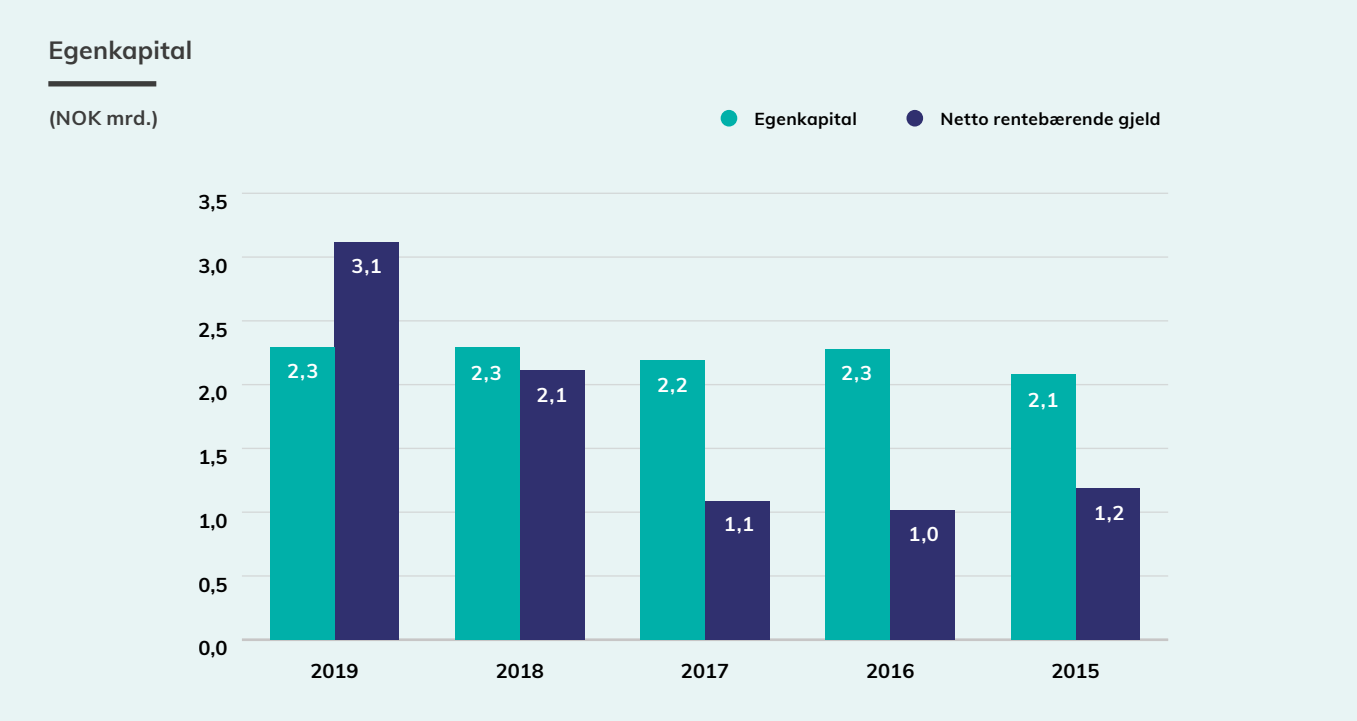

Arbeidsmiljø

Konsernet er opptatt av å tilby sine medarbeidere utfordrende arbeidsoppgaver i et stimulerende arbeidsmiljø. For å ivareta utviklingen av organisasjonen gjennomføres regelmessige målinger av medarbeidertilfredshet, forhandlertilfredshet og kundetilfredshet, og nødvendige tiltak iverksettes.

Bertel O. Steen AS investerer store ressurser i kompetanseutvikling.

Konsernet rapporterte 9 mindre uhell med personskader i 2019 (26 uhell i 2018) samt 6 uhell som har medført lengre tids sykefravær (8 uhell i 2018). Skadene følges opp og rapporteres gjennom konsernets etablerte HMS-rutiner. Gjennom et nært samarbeid med bedriftshelsetjenesten blir den enkelte ivaretatt etter behov. Konsernet arbeider kontinuerlig med tiltak for å forebygge uhell.

Konsernets sykefravær ligger godt under gjennomsnittet for Norge. Sykefraværet i 2019 var 4,1 prosent, som er 0,1 prosentpoeng lavere enn i 2018. Korttidsfraværet var 1,8 prosent i 2019, som er 0,3 prosent lavere enn i 2018.

Konsernet er opptatt av å tilby sine medarbeidere utfordrende arbeidsoppgaver i et stimulerende arbeidsmiljø.

Mindre uhell med personskade	Uhell som medførte lengre sykefravær	Sykefravær konsern	Kvinneandel konsern	Kvinneandel i konsernledelsen
9	6	4,1	11	2
personer	personer	prosent	prosent	personer

Likestilling og diskriminering

Konsernet arbeider for å ivareta likestilling i organisasjonen, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av kjønn, alder, religion, politisk oppfatning, rase, hudfarge, nasjonal opprinnelse, etnisk opprinnelse, legning eller samlivsform.

Konsernet hadde en kvinneandel på 11 prosent i 2019, som er på samme nivå som i 2018. Konsernet har to kvinner i konsernledelsen.

Bærekraft og samfunnsansvar

Som et av Norges største og eldste service- og handelsselskap, er konsernet sitt samfunnsansvar bevisst.

Gjennom tilknytning til FN-organisasjonen UN Global Compact forplikter konsernet seg til å følge organisasjonens 10 grunnprinsipper for ansvarlig næringsliv knyttet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon, og den samme organisasjonens 17 bærekraftsmål.

Konsernet vektlegger miljø og miljørelaterte spørsmål. Alle konsernets forhandlervirksomheter

Samfunnsansvar

Alle konsernets forhandlervirksomheter er offentlig miljøsertifiserte, enten som Miljøfyrtårn eller ISO 14001.

UN Global Compact
Konsernet forplikter seg til å følge organisasjonens ti grunnprinsipper knyttet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon.

Grønt Punkt
En nasjonal returordning for emballasje.

Autoretur
Er et system for inn-samling og gjenvinning av alle kasserte kjøretøyer.

Batteriretur
Medlemskapet sørger for forsvarlig innsamling av bilbatterier.

EcoOnline.no
Kjemikalier som brukes i virksomheten risikovurderes og registreres elektronisk i et nasjonalt register.

er offentlig miljøsertifiserte som Miljøfyrtårn. I forbindelse med dette arbeidet er det iverksatt flere gode tiltak, blant annet for å redusere energiforbruket. Det er også innført gode rutiner for avfallshåndtering med økt kildesortering, både for å forhindre skadelige utslipp og gi høyere gjenvinningsgrad på avfallet.

For å bidra til arbeidet med å løse utfordringer knyttet til miljø og klima, støtter konsernet miljøorganisasjonen Zero i deres arbeid. Bertel O. Steen har som et ledd i dette både i 2018 og 2019 presentert utslippsfrie biler på den årlige Zerokonferansen.

Det er gjennomført et grundig arbeid med å redusere omfanget av kjemikaliebruk i virksomhetene, noe som har ført til mer forsvarlig bruk og bedre oversikt. Kjemikalier som brukes i virksomheten risikovurderes og registreres elektronisk i et nasjonalt register, EcoOnline.no.

Konsernet er medlem i Autoretur for innsamling og gjenvinning av alle kasserte kjøretøyer. Medlemskap i organisasjonene Batteriretur og Dekkretur sørger for forsvarlig innsamling av alle typer bilbatterier og av kasserte bildekk. Konsernet er også medlem i Grønt Punkt, en nasjonal returordning for emballasje.

Bertel O. Steens leverandører må fremlegge dokumentasjon på at de oppfyller kravene i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen og at de er lovlig organisert i henhold til gjeldende skatte- og arbeidsmiljøregelverk samt til ansattes faglige og sosiale rettigheter.

Bilbransjen har sterkt behov for spesialkompetanse, ikke minst på verksted- og servicesiden. Bertel O. Steen har til enhver tid et høyt antall lærlinger, hvor nyutdannede mekanikere får tilrettelagt videre utvikling av kompetansen. Ved siste årsskifte var det totalt engasjert ca. 130 lærlinger i konsernet.

Bilbransjen er i stor endring og det vil være behov for ny kompetanse. Da er det viktig å være tett på de ledende teknologimiljøene i Norge. Bertel O. Steen har derfor inngått samarbeidsavtale med studentforeningen Revolve ved NTNU. Her samles studenter fra ingeniørfaget hvor de blant annet hvert år utvikler og bygger en ny racerbil med ny teknologi. Engasjementet i Revolve er i tråd med våre ambisjoner, og er med å bygge Bertel O. Steens posisjon blant studentene, også som en mulig fremtidig og attraktiv arbeidsgiver.

Det legges vekt på å kunne tilby et inkluderende arbeidsliv til mennesker som av forskjellige årsaker faller utenfor. Det er iverksatt flere tiltak for dette, blant annet arbeidstrening, utprøving av tilrettelagt arbeid, transporttilbud, arbeidsinkludering og arbeidsavklaring.

Etikk

Bertel O. Steen har tydelige retningslinjer og krav som bidrar til å sikre at vi opptrer på en ansvarlig måte – i alle ledd. Dette gjelder både internt, mot kunder og mot selskapets samarbeidspartnere.

Hvert år skal samtlige ansatte i konsernet gjennomføre opplæring i etikk i form av et interaktivt spill, hvor man på en lettfattelig og morsom måte øker forståelsen av etiske retningslinjer og arbeidsreglement. Spillet kombinerer dilemmatrening og quiz, og gjennomføringsgraden og resultatoppnåelsen er svært høy.

Bertel O. Steen krever at leverandører, samarbeidspartnere og andre interessenter forplikter seg til, og kan dokumentere, at de oppfyller lovverk, forskrifter og ansattes faglige og sosiale rettigheter. Videre at de opptrer i henhold til og respekterer konsernets etiske retningslinjer. Bertel O. Steen har nulltoleranse for korrupsjon.

Konsernet har opprettet varslingskanaler hvor både interne og eksterne kan varsle om uregelmessigheter. Varsling kan også skje anonymt.

Det er styrets forståelse at det omfattende arbeidet som nedlegges i konsernet rundt etisk

og samfunnsansvarlig oppførsel, har resultert i en vesentlig økt forståelse blant både ledere og ansatte. Konsernets Compliance Officer har ansvaret for å tilrettelegge, overvåke, kontrollere og rapportere at eksterne og interne retningslinjer og lover etterleves i alle virksomheter og av samtlige medarbeidere i konsernet, og det rapporteres en høy grad av etterlevelse.

Risiko

Konsernets håndtering av risiko er nødvendig for å sikre verdiskaping for aksjonærer, medarbeidere og for samfunnet.

Styret og ledelsen har kontinuerlig fokus på risikomomenter som vil kunne påvirke oss. Å ta risiko er også en mulighet, så å kartlegge og styre risikoene er en vesentlig oppgave. Markedet er preget av rask endring herunder elektrifisering og nye mobilitetsløsninger. Styret er komfortabel med behandling og eksponering av risikofaktorene i regnskapet, herunder bl.a. eksponert for gjenkjøpsforpliktelse, valutarisiko, renterisiko, prisrisiko, leverandør-/kunderisiko, likviditets- og finansieringsrisiko, endringer i markedsutviklingen, avgiftspolitikk, teknologi og endringer i politiske rammebetingelser.

Konsernets vurdering av egen likviditets- og finansieringsrisiko utgjør en viktig del av selskapets risikovurdering. Det vurderes løpende om konsernets likviditetsreserve og finansieringsstruktur er tilstrekkelig, og om kvaliteten på styring og kontroll er tilfredsstillende.

Se for øvrig omtale av konsernets risikoforhold i note 19 i konsernets årsregnskap.

Redegjørelse for foretakets utsikter

I 2020 vil EUs krav til maksimalt gjennomsnittlig CO_2-utslipp i Europa kunne bety en større tilgjengelighet av lav- og nullutslippsbiler. Markedsusikkerheten vil trolig vedvare i 2020 i påvente av at fabrikantene totalt sett blir mer leveringsdyktige på elektrifiserte drivlinjer. Opplysningsrådet for veitrafikken (OFV) sin prognose for det nye personbilsalget i 2020 er på 140 400 biler. Det signaliserer en mindre nedgang i forhold til 2019, der det totalt ble solgt 142 381 nye personbiler i Norge.

Konsernet har i 2018 og 2019 hatt relativt svak tilgang på elektrifiserte drivlinjer tilpasset etterspørselen i det norske markedet. Denne situasjonen er nå i ferd med å bedres. Bertel O. Steen ser en positiv utvikling for våre merker hva gjelder tilgang på relevante elektrifiserte drivlinjer fra 2020, og spesielt fra andre halvår.

I eiendomsmarkedet forventes det leienivåer og eiendomsverdier i 2020 på linje med 2019. Bertel O. Steen Eiendom med datterselskaper har på bakgrunn av god utleiegrad og stabile leietakere, god sikkerhet i inntjeningen. Bertel O. Steen Eiendom er en bidragsyter til at bilvirksomheten utvikler gode forhandleranlegg og forbedret logistikk.

Våren 2020 ble sterkt preget av den globale pandemien koronaviruset. Norge innførte de strengeste regler på sivilbefolkningens bevegelsesfrihet siden 2. verdenskrig i et forsøk på å begrense spredningen av viruset mest mulig. Samtidig oppsto en oljepriskrig som sendte oljeprisen betydelig nedover. Dette medførte en kraftig nedgang på verdens børser. Mange bransjer er rammet hardt av denne situasjonen, og det fulle og hele bildet er ennå ikke kjent. Bertel O. Steen tok tidlig situasjonen på det største alvor, og innførte mange tiltak for å beskytte ansatte, vår organisasjon og samfunnet rundt oss så godt som mulig.

Regjeringen lanserte flere tiltak for å dempe de økonomiske virkningene av koronaviruset for næringslivet. Hovedmålet er å sikre likviditet gjennom bl.a. rentereduksjon fra Norges Bank, friere kapitalbuffer hos bankene, frigjøring av midler til lån for næringslivet samt betalingsutsettelser for skatt og avgift. Styret legger til grunn at bilsalget og ettermarkedet vil påvirkes negativt av koronaviruset. Omfanget og varigheten av salgsreduksjon er ikke kjent pr mars 2020. Bertel O. Steen arbeider med å sikre tilstrekkelig likviditet og finansering av virksomheten. Konsernet har tidligere satt i gang prosesser med eiendomssalg som forventes realisert våren 2020. Videre er det løpende dialog med bankforbindelse om økte kredittrammer. Vi forventer at konsernet vil ha tilstrekkelig finansiering til å ivareta driften fremover. Det planlegges også permittering av ansatte i konsernet.

Fortsatt drift

I henhold til regnskapslovens paragraf 3-3 bekrefter styret at regnskapet er utarbeidet i samsvar med forutsetningen om fortsatt drift.

Utover det som fremkommer av regnskapet, kjenner ikke styret til at det har inntruffet forhold i løpet av 2019, eller etter regnskapsårets utgang, som er av vesentlig betydning for årsregnskapet.

Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av selskapets og konsernets økonomiske stilling.

Hendelser etter balansedagen

Skifte av konsernsjef

I januar 2020 offentliggjorde Bertel O. Steen at styret har ansatt Harald Frigstad som ny konsernsjef i selskapet. Harald Frigstad er utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole i Bergen. Han arbeidet i Møller Mobility Group fra 1994 til 2017 og besatt flere sentrale stillinger, blant annet som adm. dir. for Møller Bil Norge. Han kommer senest fra stillingen som konsernsjef i Birger N. Haug Holding.

Avtroppende konsernsjef Bjørn Maarud informerte høsten 2019 styret i Bertel O. Steen AS om at han ønsket å fratre rollen som konsernsjef innen sommeren 2020. Maarud har i 18 år vært tilknyttet Bertel O. Steen som styremedlem og deretter som konsernsjef i selskapet fra 2013. Styret takker Maarud for resultatene og utviklingen konsernet har oppnådd i hans periode som konsernsjef.

Resultatdisponeringer

Bertel O. Steen AS[1] hadde i 2019 en omsetning på 8 049 mnok og fikk et årsresultat i 2019 på minus 7 millioner kroner som foreslås overført fra annen egenkapital.

1. Virksomhetsområder som inngår i Bertel O. Steen AS (selskapsregnskapet) er definert på side 10 under avsnitt for Bilimport.

Styret i Bertel O. Steen AS

Lørenskog, 23. mars 2020

Sverre Leiro
Styrets leder

Line Margrethe Aarnes
Styremedlem

Egil Stenshagen
Styremedlem

Carl Erik Steen
Styremedlem

Thorvald Helmen Steen
Styremedlem

Leif Magne Tjelta
Styremedlem

Ole Stefan Nedenes
Styremedlem

Leif Erik Vik
Styremedlem

Bjørn Maarud
Daglig leder

Konsern-regnskap 2019

Årsregnskapet, som er utarbeidet av selskapets styre og ledelse, må leses i sammenheng med styrets beretning og revisjonsberetningen.

Resultatregnskap

(Tall i hele tusen)	Note	2019	2018
Driftsinntekter			
Salgsinntekter		14 858 490	15 704 511
Andre driftsinntekter		168 194	184 999
Sum driftsinntekter	3	**15 026 684**	**15 889 510**
Driftskostnader			
Varekostnader		11 256 038	12 049 978
Lønnskostnader	6/7	1 929 340	1 856 282
Av- og nedskrivninger	3/8	286 898	234 189
Andre driftskostnader		1 385 008	1 448 261
Sum driftskostnader		**14 857 285**	**15 588 711**
Driftsresultat	3	**169 399**	**300 799**
Finansposter			
Resultat fra investering i tilknyttet selskap	9	10 425	4 574
Andre finansposter	3/4	(172 414)	(36 618)
Sum finansposter		**(161 990)**	**(32 044)**
Resultat før skattekostnad	3	**7 409**	**268 755**
Skattekostnad	15	(4 015)	(84 141)
Årsresultat	16	**3 394**	**184 615**
Minoritetens andel av årets resultat	16	7 107	13 179
Majoritetens andel av årets resultat	16	(3 713)	171 436

Balanse

(Tall i hele tusen)	Note	2019	2018
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Immaterielle eiendeler	8	171 750	133 266
Utsatt skattefordel	15	201 769	201 866
Goodwill	8	56 810	68 493
Sum immaterielle eiendeler		**430 329**	**403 625**
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	8/13	2 419 223	2 202 713
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	8/13	647 992	554 359
Sum varige driftsmidler		**3 067 215**	**2 757 072**
Finansielle anleggsmidler			
Andre aksjer og langsiktig fordring	10/11	3 120	11 885
Investeringer i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	9	69 014	73 028
Sum finansielle anleggsmidler		**72 134**	**84 913**
Sum anleggsmidler		**3 569 677**	**3 245 610**
Omløpsmidler			
Varer	5/13	**3 600 150**	**2 856 138**
Fordringer			
Kundefordringer	13/18	742 415	694 581
Andre fordringer	6	376 901	228 581
Forskuddsbetalte kostnader		252 558	316 943
Sum fordringer		1 371 873	1 240 104
Bankinnskudd og kontanter	14	62 662	220 253
Sum omløpsmidler		**5 034 686**	**4 316 496**
SUM EIENDELER	3	**8 604 363**	**7 562 106**

Balanse (FORTS.)

(Tall i hele tusen)	Note	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Aksjekapital	16/17	372 433	372 433
Overkurs	16	598 000	598 000
Annen egenkapital	16	1 279 273	1 283 025
Minoritetsinteresser	16	44 167	43 590
SUM EGENKAPITAL OG MINORITETSINTERESSER		**2 293 874**	**2 297 048**
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	7	43 708	37 914
Sum avsetning for forpliktelser		**43 708**	**37 914**
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	13	2 420 106	1 810 307
Øvrig langsiktig gjeld	13	1 493	32
Sum annen langsiktig gjeld		**2 421 600**	**1 810 339**
Kortsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	13	391 644	0
Gjeld til aksjonær og andre nærstående	18	300 957	310 507
Leverandørgjeld		1 203 747	950 579
Betalbar skatt	15	2 681	66 432
Skyldige offentlige avgifter		451 568	495 452
Foreslått utbytte	16/18	6 528	70 783
Annen kortsiktig gjeld	12	1 488 057	1 523 053
Sum kortsiktig gjeld		**3 845 182**	**3 416 806**
SUM GJELD		**6 310 489**	**5 265 058**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**8 604 363**	**7 562 106**

Styret i Bertel O. Steen AS

Lørenskog, 23. mars 2020

Sverre Leiro
Styrets leder

Line Margrethe Aarnes
Styremedlem

Egil Stenshagen
Styremedlem

Carl Erik Steen
Styremedlem

Thorvald Helmen Steen
Styremedlem

Leif Magne Tjelta
Styremedlem

Ole Stefan Nedenes
Styremedlem

Leif Erik Vik
Styremedlem

Bjørn Maarud
Daglig leder

Kontantstrømoppstilling

(Tall i hele tusen)	Note	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad		7 409	268 755
Periodens betalte skatt		(66 432)	(113 362)
Tap (gevinst) ved salg av anleggsmidler		(9 165)	(9 379)
Avskrivninger	8	282 520	218 566
Nedskrivning varige driftsmidler	8	4 378	15 623
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	7	5 794	2 599
Endring i varer		(741 531)	109 901
Endring i kundefordringer		(46 973)	147 310
Endring i leverandørgjeld		250 897	(9 402)
Endring i andre kortsiktige poster		(143 954)	(427 863)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		**(457 056)**	**202 748**

Kontantstrømoppstilling (FORTS.)

(Tall i hele tusen)	Note	2019	2018
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		262 006	211 045
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	8	(846 959)	(821 730)
Utbetalinger ved kjøp av aksjer/andeler i andre foretak		(2 336)	(37 676)
Utbetalinger ved kjøp av datterselskaper	20	(60 490)	25 815
Mottatt utbytte fra TS/FKV		17 176	19 000
Innbetalinger av langsiktig fordring		8 357	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		**(622 246)**	**(603 547)**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		2 421 261	791 424
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		(1 810 000)	0
Endring i mellomværende med nærstående parter		(411)	248
Netto endring i kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner		391 644	(64 151)
Utbetalinger av utbytte		(70 783)	(129 399)
Innbetaling (utbetaling) av konsernbidrag		(10 000)	(51 681)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		**921 711**	**546 441**
Netto endring i likvider gjennom året		**(157 591)**	**145 642**
Likviditetsbeholdning 1.1		220 253	74 611
Likviditetsbeholdning 31.12		**62 662**	**220 253**

NOTE 1

Regnskapsprinsipper

PRINSIPPER FOR UTARBEIDELSE AV KONSERNREGNSKAPET

Konsernregnskapet omfatter Bertel O. Steen AS med datterselskaper, hvor Bertel O. Steen AS har bestemmende innflytelse som følge av juridisk eller faktisk kontroll. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 % av aksjene i selskapet, og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet.

Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapene følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger. Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsern-regnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører. Kjøpte datterselskaper regnskapsføres i konsernregnskapet basert på morselskapets anskaffelseskost. Anskaffelseskost tilordnes identifiserbare eiendeler og gjeld i datterselskapet, som oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Eventuell merverdi ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld, balanseføres som goodwill. Goodwill behandles som en residual og balanseføres med den andelen som er observert i oppkjøpstransaksjonen. Merverdier i konsernregnskapet avskrives over de oppkjøpte eiendelenes forventede levetid. Kostpris for bygning og utsatt skatt reflektert i transaksjonen, er presentert netto ved anvendelse av nettometoden.

Eliminering av interne transaksjoner

Alle transaksjoner og mellomværende innad i bil- og eiendomskonsernet er eliminert. Varebeholdningene, driftsmidler og øvrige forpliktelser er korrigert for urealisert internfortjeneste.

Endringer i konsernets sammensetning

Bertel O. Steen AS har stiftet Fleks AS den 04.01.2019 og kjøpt Otto Mobility AS (tidligere Wattworld Norge AS) den 04.07.2019.
Bertel O. Steen Eiendom AS har kjøpt Kokstaddalen 53 AS den 31.10.2019.
Snap Drive AS har kjøpt 100 % av aksjene i Rosenholm Bilverksted AS og gjennomført mor-datter fusjon med regnskapsmessig virkning pr. 01.01.2019.

Det har ikke vært andre vesentlige endringer i konsernets sammensetning som har betydning for konsernregnskapet.

Aksjer og andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er enheter hvor konsernet har betydelig (men ikke bestemmende) innflytelse, over den finansielle og operasjonelle styringen. For tilknyttede selskaper vil konsernet normalt ha en eierandel på mellom 20 % og 50 %. Felleskontrollerte virksomheter har vanligvis en eierandel på 50 %. Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnleggende regnskapsprinsipper

Årsregnskapet som består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger, er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til gjenvinnbart beløp dersom dette er lavere enn bokført verdi, og verdifallet ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Operasjonelle leieavtaler balanseføres ikke. Disse leieavtalene presenteres i som driftskostnad og årlig leiebeløp er vist i **note 8**. Leide driftsmidler balanseføres som driftsmidler hvis leiekontrakten anses å overføre den vesentlige av den økonomiske og risikoen knyttet til driftsmiddelet (finansielle leieavtaler).

Estimater

Ved vurdering av inntekter, kostnader og balanseposter hvor det ikke foreligger markedsverdier utarbeides estimater. Ledelsens estimater bygger på tilgjengelig informasjon på tidspunktet for avleggelse av årsregnskapet (beste estimat). Dette gjelder vurdering av garantiforpliktelser, kulanse, servicekontrakter, ukurans i varebeholdninger, pensjoner, goodwill, øvrige langsiktige avsetninger samt forventet tap på gjenkjøpsforpliktelser. Fremtidige hendelser som medfører endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringen oppstår. Estimater og underliggende forutsetninger vurderes løpende.

Inntekter

Ved varesalg:

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når både risiko og kontroll i hovedsak er overført til kunden. Dette vil normalt være tilfellet når varen er levert til kunden. Ved salg av nye biler med gjenkjøpsavtaler blir salget inntektsført ved levering. Senere tilbakekjøp og salg av tilbakekjøpte biler, føres som separate transaksjoner. Gjenkjøpsforpliktelser fremgår av **note 12**. Ved salg av nye biler utgjør engangsavgifter til Staten betydelige beløp. Dette vises ikke som inntekt, men presenteres som kortsiktig gjeld i regnskapet.

Ved tjenestesalg:

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår. Dette skjer når tjenesten ytes, i takt med at arbeidet utføres.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt jf. sammenstillingsprinsippet.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under andre finansposter.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter brukes i forbindelse med styring av finansiell risiko. Det foretas økonomisk sikring med valuta- og rentederivater når det foreligger en rimelig økonomisk begrunnelse. Konsernet anvender ikke prinsippene for regnskapssikring. Dette innebærer at virkelig verdi av derivatene balanseføres og at verdiendringer på derivatene resultatføres under finansposter.

Andre aksjer og andeler klassifisert som anleggsmidler

Aksjer og investering i ansvarlige selskaper hvor konsernet ikke har betydelig innflytelse, er vurdert til kostmetoden. Investeringene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Mottatt utbytte fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Det foretas balanseføring av immaterielle eiendeler som både forventes å gi fremtidige inntekter og hvor anskaffelseskost kan måles pålitelig. Avskrivninger beregnes lineært over eiendelenes forventede økonomiske levetid. Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Avskrivningene er som hovedregel fordelt lineært over forventet levetid.

Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner, blir resultatført løpende. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid, balanseføres.

Varer

Varebeholdningen av biler er vurdert til laveste verdi av kostpris og antatt salgspris etter fradrag for salgskostnader. Det foretas en individuell vurdering av den enkelte bil. Deler og utstyr er bokført til gjennomsnittlig anskaffelseskost. Beholdning av demobiler er inkludert i varebeholdning. Det foretas nedskrivning for ukurans.

Kundefordringer og andre fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell konkret vurdering av enkeltfordringer. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Garantier, servicearbeid og gjenkjøpsforpliktelser

Garantiarbeid knyttet til tidligere salg vurderes til forventet kostnad for slikt arbeid. Estimatet beregnes med utgangspunkt i historiske tall for garantireparasjoner. Videre avsettes det for kostnader utover fabrikkgaranti (kulanse).

Ikke opptjent inntekt som er knyttet til inngåtte serviceavtaler, balanseføres som utsatt inntekt og inntektsføres når kostnaden påløper over serviceperioden.

Selskaper i konsernet har ved salg av biler finansiert med leasing, garantert for disse bilenes gjenkjøpsverdi. Gjenkjøpsverdien er fastsatt etter en definert beregning og avhenger av bilmodell, leieperiode og kjørelengde. Det avsettes for forventet tap for disse gjenkjøpsforpliktelsene.

Nærstående parter

Alle transaksjoner mellom konsernselskap skjer på vanlige forretningsmessige vilkår.

Pensjoner

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Pensjonsforpliktelser er vurdert til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene som er opptjent på balansedagen. Fremtidige pensjonsytelser er beregnet med utgangspunkt i forventet lønn på pensjonstidspunktet. Ordningen er stengt for videre opptjening. Pensjonsordningen har ingen aktive ansatte. Ytelsesbasert pensjonsordning omfatter kun oppsatte rettigheter.

Netto pensjonsforpliktelser balanseføres som andre forpliktelser etter korrigering for estimatavvik. Netto verdi av overfinansierte ordninger balanseføres som langsiktig fordring. Periodens netto pensjonskostnad og brutto pensjonskostnad fratrukket estimert avkastning på pensjonsmidler, inngår i lønnskostnader. Brutto pensjonskostnader består av nåverdien av periodens opptjening, rentekostnad av pensjonsforpliktelser og resultatført virkning av estimatendringer.

Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag, lagt til grunn. Estimatavvik og effekt av endrede forutsetninger amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid i

den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor). Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger
Selskapet har en AFP-ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Regnskapsmessig behandles pensjonsordningen som en tilskuddsplan.

For pensjonsordninger hvor det ytes et avtalt tilskudd fra arbeidsgiver og hvor pensjonsmidlene forvaltes separat (tilskuddsplaner), inngår tilskuddet i lønn og andre personalkostnader.

Skatter
Årets skattekostnad består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring. Ved endret skattesats påfølgende år legges ny skattesats til grunn for beregning av utsatt skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er presentert netto i balansen.

Skattesatsen ble endret fra 23 % til 22 % med virkning fra 1. januar 2019. Det er ingen endringer i skattesatsen for 2020.

Offentlige tilskudd
Mottatte driftstilskudd som for eksempel statsstøtte til lærlinger, periodiseres sammen med de kostnader tilskuddet er ment å dekke.

Tilskudd knyttet til SkatteFUNN bokføres til reduksjon av de regnskapsposter de vedrører.

Usikre forpliktelser
Usikre forpliktelser regnskapsføres når det er sannsynlighetsovervekt (over 50 %) for at forpliktelsen inntreffer og forpliktelsen kan måles pålitelig.

Kontantstrøm
Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Likvider omfatter kontanter og bankinnskudd med bindingstid under 3 måneder.

Sammenligningstall
Ved endret klassifisering av regnskapsposter er sammenligningstallene omarbeidet tilsvarende.

LANGSIKTIGE SAMARBEIDSAVTALER
Peugeot
Kontrakten med Automobiles Peugeot har løpt fra 1929. Ny kontrakt med Automobiles Peugeot ble signert medio 2011, samtidig ble det signert nye forhandlerkontrakter. Disse er ikke tidsbestemte, men kan sies opp med 2 års oppsigelsestid.

Daimler
Kontrakten med Daimler AG har løpt fra 1929. Som en følge av EU-kommisjonens forordning nr. 1400/2002 om gruppeunntak, ble det i 2003 tegnet ny avtale med 2 års gjensidig oppsigelsestid.

Kia Motors
Avtalen med Kia Motors har løpt fra 1993, og ble fornyet i 2003. I tråd med EU-kommisjonens forordning nr. 1400/2002 om gruppeunntak, løper avtalen nå med 2 års gjensidig oppsigelse.

Citroën
Kontrakten med Automobiles Citroën ble signert i april 2015 i forbindelse med Bertel O. Steens oppkjøp av selskapet. Selskapet hadde før denne tid ikke en formell importøravtale. Den inngåtte avtalen kan de første 5 årene kun sies opp ved vesentlig mislighold, og løper deretter automatisk videre i 5 nye år med mindre den sies opp med 6 måneders gjensidig varsel.

Opel
Med virkning fra desember 2018, ble importavtalen med Opel Automobile signert i forbindelse med oppkjøpet av Admiral O. AS. Avtalen gjelder for 5 år.

NOTE 2

Konsernsammensetning

	Forretnings-kontor	Eier- og stemmeandel
Bilimport, konsern/staber:		
Bertel O. Steen AS	Lørenskog	100,0 %
Kia Bil Norge AS	Lørenskog	100,0 %
CDS Norge AS	Lørenskog	100,0 %
Admiral O. AS	Lørenskog	100,0 %
Bertel O. Steen Autostern AS (tidligere Nordisk Bilimport AS)	Lørenskog	100,0 %
Mobilitetstjenester		
Fleks AS	Lørenskog	100,0 %
Otto Mobility AS (tidligere Wattworld Norge AS)	Lørenskog	100,0 %
Bilfinans:		
Bertel O. Steen Finans AS	Lørenskog	100,0 %
Bertel O. Steen Bildrift AS	Lørenskog	100,0 %
Verkstedkjede:		
Snap Drive AS	Skedsmo	100,0 %
Bildetalj:		
Bertel O. Steen Detalj AS	Lørenskog	100,0 %
Bertel O. Steen Ensjø AS (tidligere Bertel O. Steen Bilventure AS)	Lørenskog	100,0 %
Bertel O. Steen Bil AS	Lørenskog	100,0 %
Bertel O. Steen Aktiv Bil AS	Lørenskog	100,0 %
Bertel O. Steen Oslo AS	Oslo	100,0 %
Bertel O. Steen Jessheim AS (tidligere Bertel O. Steen Romerike AS)	Skedsmo	100,0 %
Bertel O. Steen Asker og Bærum AS	Bærum	100,0 %
Bertel O. Steen Lørenskog AS (tidligere Bertel O. Steen Vare-Last-Buss AS)	Lørenskog	100,0 %
Bertel O. Steen Møre og Romsdal AS	Ålesund	100,0 %

(FORTS)

Note 2 (FORTS.)

	Forretnings-kontor	Eier- og stemmeandel
Bildetalj:		
Bertel O. Steen Ringerike AS	Ringerike	100,0 %
Bertel O. Steen Vestfold AS	Tønsberg	90,2 %
Bertel O. Steen Ullevål AS	Oslo	100,0 %
Bertel O. Steen Telemark AS	Skien	100,0 %
Bertel O. Steen Hedmark og Oppland AS	Ringsaker	100,0 %
Bertel O. Steen Lillehammer AS (tidligere Bertel O. Steen Lillehammer Motorcentral AS)	Lillehammer	100,0 %
Lillehammer Bil AS	Lillehammer	100,0 %
Bertel O. Steen Østfold AS	Fredrikstad	100,0 %
Bertel O. Steen Bergen AS	Bergen	100,0 %
Bertel O. Steen Buskerud AS	Lier	100,0 %
Bertel O. Steen Rogaland AS	Sandnes	90,1 %
Motor Trade Holding AS	Trondheim	50,0 %
Motor-Trade AS	Trondheim	100,0 %
Trønderlinjen AS	Melhus	100,0 %
Bertel O. Steen Trøndelag AS* (tidligere Prøven Bil AS)	Trondheim	100,0 %
Prøven-Motortrade AS	Trondheim	75,0 %
Prøven Bilutleie AS	Trondheim	100,0 %
Bertel O. Steen Agder AS	Kristiansand	60,0 %
Bertel O. Steen Brobekk AS	Oslo	100,0 %

*Prøven Bil Oppdal AS og Prøven Bil Verdal AS har i løpet av 2019 blitt fusjonert inn i Bertel O. Steen Trøndelag AS.

Eiendomsvirksomhet:		
Bertel O. Steen Eiendom AS	Lørenskog	100,0 %
Bedriftsveien 120 AS	Lørenskog	100,0 %
Bertel O. Steen Eiendomsdrift AS	Lørenskog	100,0 %

(FORTS)

Note 2 (FORTS.)

	Forretnings-kontor	Eier- og stemmeandel
Eiendomsvirksomhet:		
Bertel O. Steen Osloeiendommer AS	Lørenskog	100,0 %
Bryggeriveien 5 AS	Lørenskog	100,0 %
Dikveien 1 AS	Lørenskog	100,0 %
Ekreveien 27 AS	Lørenskog	100,0 %
Energiveien 11 AS	Lørenskog	100,0 %
Grus Eiendom AS	Lørenskog	100,0 %
Hensmoen AS	Lørenskog	100,0 %
Hvamveien 2 AS	Lørenskog	100,0 %
Håvardstun AS	Lørenskog	100,0 %
Industrigata 58 AS	Lørenskog	100,0 %
Industriveien 7B Eiendom AS	Lørenskog	100,0 %
Lerstadveien 525 AS	Lørenskog	100,0 %
Liamyrene 3 AS	Lørenskog	100,0 %
Maridalsveien 85-87 AS	Lørenskog	100,0 %
Nils Hansensvei 9-11 AS	Lørenskog	100,0 %
Prof. Koths vei 85 AS	Lørenskog	100,0 %
Ryggeveien 83-89 AS	Lørenskog	100,0 %
Sandakerveien 64 AS	Lørenskog	100,0 %
Skolmar Eiendom AS	Lørenskog	100,0 %
Slagenveien 67 AS	Lørenskog	100,0 %
Sognsveien 90 AS	Lørenskog	100,0 %
Solheimveien 15 AS	Lørenskog	100,0 %
Solheimveien 7 AS	Lørenskog	100,0 %
Svanedamsveien 6-8 AS	Lørenskog	100,0 %
Vassbotnen 9 AS	Lørenskog	100,0 %
Vestre Linnesvei 8 AS	Lørenskog	100,0 %
Kokstaddalen 53 AS	Lørenskog	100,0 %

NOTE 3

Segmentinformasjon

Konsernet Bertel O. Steen AS består av forretningsområdene Bilimport, Mobilitetstjenester, Bilfinans, Snap Drive AS, Bildetalj og Eiendom.
Hvilke selskap som inngår i de ulike forretningsområdene - se note 2.

Forretningsområdene viser følgende hovedtall for 2019:

(Tall i hele tusen)	Bilimport	Konsern/ staber	Mobilitets-tjenester	Bilfinans	Snap Drive AS	Bildetalj	Eiendom	Elimineringer	Konsern
Driftsinntekter	9 976 513	133 501	5 916	146 376	300 993	9 464 988	277 272	(5 278 874)	15 026 684
Av- og nedskrivninger	27 969	62 929	2 658	11 143	12 359	103 352	67 725	(1 237)	286 898
Driftsresultat	243 083	(185 185)	(8 481)	54 603	19 256	(122 544)	126 913	41 754	169 399
Sum andre finansposter	(55 398)	(27 613)	(586)	13	(601)	(34 807)	(49 736)	(3 686)	(172 414)
Resultat før skatt	**176 162**	**(201 276)**	**(9 067)**	**54 617**	**18 655**	**(150 897)**	**81 148**	**38 068**	**7 409**
Eiendeler	**3 571 170**	**4 452 243**	**83 832**	**185 330**	**81 184**	**2 942 901**	**2 503 354**	**(5 215 650)**	**8 604 363**

Forretningsområdene viser følgende hovedtall for 2018:

(Tall i hele tusen)	Bilimport	Konsern/ staber	Mobilitets-tjenester	Bilfinans	Snap Drive AS	Bildetalj	Eiendom	Elimineringer	Konsern
Driftsinntekter	10 168 441	114 420	0	132 465	283 404	10 979 394	250 597	(6 039 211)	15 889 510
Av- og nedskrivninger	21 603	45 290	0	4 286	10 662	93 960	57 867	521	234 189
Driftsresultat	269 433	(143 411)	0	38 541	17 973	40 838	112 649	(35 224)	300 799
Sum andre finansposter	(9 774)	53 601	0	55	(756)	(25 269)	(26 883)	(27 593)	(36 618)
Resultat før skatt	**259 659**	**(89 809)**	**0**	**38 596**	**17 217**	**17 701**	**88 209**	**(62 817)**	**268 755**
Eiendeler	**2 735 232**	**3 003 593**	**0**	**229 021**	**76 038**	**2 747 992**	**2 294 479**	**(3 524 250)**	**7 562 106**

NOTE 4

Finansposter

(Tall i hele tusen)	**2019**	**2018**
Annen renteinntekt	11 112	12 898
Verdiendring derivater	0	13 658
Annen finansinntekt	3 068	2 323
Sum finansinntekt	**14 180**	**28 879**
Rentekostnad mot andre nærstående	8 357	4 590
Annen rentekostnad	89 478	48 574
Verdiendring derivater	69 804	0
Annen finanskostnad	18 956	12 334
Sum finanskostnad	**186 594**	**65 497**
Sum andre finansposter	**(172 414)**	**(36 618)**

NOTE 5

Varer

(Tall i hele tusen)	**2019**	**2018**
Nye biler	2 506 027	1 751 053
Brukte biler	478 351	439 631
Demobiler	374 770	409 126
Deler	283 738	300 814
Annet	91 384	65 180
Ukuransavsetning	(134 119)	(109 666)
Sum varer	**3 600 150**	**2 856 138**

NOTE 6

Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån ansatte m.m.

Lønnskostnader m.m. *(tall i hele tusen)*	**2019**	**2018**
Lønn	1 550 786	1 488 248
Arbeidsgiveravgift	242 520	239 248
Pensjonskostnader	80 941	75 588
Andre ytelser	55 092	53 198
Sum lønnskostnader	**1 929 340**	**1 856 282**
Antall årsverk sysselsatt (i hele tall)	2 562	2 537
Lån og sikkerhetsstillelser pr. 31.12.		
Samlet lån til ansatte	**1 299**	**4 651**
Konsernledelsen har ingen lån i selskapet.		
Ytelser til ledende personer		
Lønn, bonus, pensjonskostnader og andre godtgjørelser til daglig leder	7 056	6 997
Styrehonorar	2 146	1 690
Honorar til revisjonsutvalget	120	120
Honorar til kompensasjonsutvalget	55	55
Sum ytelser til ledende personer	**9 377**	**8 862**

Lønnskostnaden inkluderer ytelser som pensjon og bonus. Daglig leder har i 2019 samlede ytelser inkludert avsetning til pensjon på tnok 7 056. Dette inkluderer følgende; tnok 5 302 som er fastlønn, feriepenger og innbetaling til konsernets OTP-ordning. Videre har daglig leder mottatt tnok 445 i andre ytelser, og en pensjonskompensasjon på tnok 1 309.

Daglig leder er omfattet av konsernledelsens bonusordning, som for øvrig ikke ga noen uttelling i 2019. Daglig leder har på visse vilkår rett til lønn i 18 måneder etter fratreden fra sin stilling. Daglig leder har ingen avtale om kjøp av aksjer.

Det er utbetalt tnok 2 161 i styrehonorar i 2019. I tillegg har styrets leder mottatt andre godtgjørelser med tnok 234. Styrets leder har ingen avtale om bonus, opsjoner eller sluttvederlag.

(FORTS)

Note 6 (FORTS.)

Kostnadsført godtgjørelse til revisor og samarbeidende selskaper fordeler seg slik: *(tall i hele tusen)*	**2019**	**2018**
Lovpålagte revisjonstjenester	3 992	3 544
Attestasjonstjenester	0	89
Andre tjenester utenfor revisjonen	1 471	2 710
Skatterådgivning	146	0
Sum revisjonstjenester	**5 609**	**6 344**

NOTE 7

Pensjoner

Konsernet er pliktig til å ha tjenestepensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Innskuddsordning og avtalefestet pensjon (AFP)
Konsernet har innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Konsernet betaler faste bidrag til et forsikringsselskap.
Konsernet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddet er betalt. Tilskudd utgjør fra 2 % til 8 % av den ansattes lønn over 1G.
Ordningen omfatter 2 603 ansatte.

Aktuarmessige beregninger av ytelsesordninger
Konsernet har usikret pensjonsforpliktelse som belastes direkte over drift. Ordningen omfatter 21 ansatte.

Usikret ytelsesordning - usikret innskuddsordning
Usikret innskuddsordning inkluderer alle ansatte med lønn over 12G. Regnskapsmessig virkning av dette fremkommer nedenfor.
Balanseførte forpliktelser og årets kostnad er inkludert i oppstillingen under.

Pensjonskostnad *(tall i hele tusen)*	**2019**	**2018**
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	376	343
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	53	48
Resultatført virkning av estimatavvik	529	775
Netto pensjonskostnad usikrede pensjoner	**958**	**1 167**
Innskuddsplan over drift	6 216	2 791
Sum ytelsesplaner	**7 174**	**3 958**
Innskuddspensjon	47 621	47 036
AFP-ordning	26 146	24 593
Sum pensjonskostnader	**80 941**	**75 588**

(FORTS)

Note 7 (FORTS.)

	2019	2018
Pensjonsmidler / -forpliktelser		
Opptjente pensjonsforpliktelser	18 134	17 335
Ikke resultatført planendring	(2 268)	(918)
Netto pensjonsforpliktelser før arbeidsgiveravgift	15 866	16 417
Periodisert arbeidsgiveravgift	280	113
Netto pensjonsforpliktelser aktuar	**16 191**	**16 531**
Netto pensjonsmidler aktuar	(44)	0
Pensjonsforpliktelse innskuddsplaner over drift	27 561	21 383
Sum balanseførte pensjonsforpliktelser	**43 708**	**37 914**
Forpliktelsen er knyttet til følgende pensjonsordninger:		
Usikrede pensjonsavtaler	16 147	16 531
Pensjonsforpliktelse innskuddsplaner over drift	27 561	21 383
Netto balanseført pensjonsforpliktelse	**43 708**	**37 914**
Økonomiske forutsetninger:		
Diskonteringsrente	1,80 %	2,60 %
Forventet lønnsregulering	2,25 %	2,75 %
Forventet pensjonsøkning	0,00 %	0,00 %
Forventet G-regulering	1,25 %	1,75 %

NOTE 8

Varige driftsmidler, goodwill og immaterielle eiendeler

(Tall i hele tusen)	Tomt/ bygning	Driftsløsøre/ invetar o.l.	Goodwill	Immaterielle eiendeler	2019 Sum	2018 Sum
Anskaffelseskost 1.1.	2 874 546	1 177 283	112 883	390 944	4 555 655	3 952 430
Tilgang ved oppkjøp	52 291	1 710	7 477	0	61 478	168 494
Tilgang	240 766	523 001	14	79 047	842 828	821 730
Avgang	(6 704)	(455 936)	(6 432)	(14 013)	(483 084)	(386 999)
Anskaffelseskost 31.12.	**3 160 900**	**1 246 058**	**113 942**	**455 978**	**4 976 878**	**4 555 655**
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	680 358	614 398	44 390	257 678	1 596 824	1 547 968
Årets avskrivninger	66 231	158 799	19 174	38 317	282 520	218 566
Årets nedskrivninger	0	0	0	4 378	4 378	15 623
Avgang akk.avskrivn. solgte driftsmidler	(4 912)	(175 130)	(6 432)	(16 146)	(202 620)	(185 333)
Akk. av- og nedskrivninger 31.12.	**741 677**	**598 066**	**57 132**	**284 228**	**1 681 103**	**1 596 824**
Bokført verdi 31.12.	**2 419 223**	**647 992**	**56 810**	**171 750**	**3 295 775**	**2 958 831**
Økonomisk levetid	20-50 år	3-10 år	5 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	**155 145**	**7 051**				
Varighet på leie av ikke balanseførte driftsmidler	**1-15 år**	**1-5 år**				

Driftsmidler avskrives etter et lineært prinsipp basert på den antatte levetid. Tomter avskrives ikke.
Bertel O. Steen AS besluttet i 2018 å avslutte implementering av forhandlerssystemet Incadea.
Samlet resultateffekt i 2018-regnskapet er tnok 15 623 og er presentert som nedskrivning.

(FORTS)

Note 8 (FORTS.)

Bokført verdi av goodwill fordelt på virksomhetskjøp *(tall i hele tusen)*	
CDS Norge AS	253
Prøven Bil AS	11 837
Lillehammer Bil AS	3 338
Snap Drive AS	19 025
Admiral O. AS	20 677
Andre mindre virksomhetsoppkjøp	1 680
Sum goodwill 31.12.	**56 810**
Spesifikasjon av bokført verdi immaterielle eiendeler	
Bertel O. Steen AS - egenutviklet programvare	137 449
Bertel O. Steen Bildrift AS - egenutviklet programvare	13 728
Bertel O. Steen Detalj AS - egenutviklet programvare	9 688
Andre egenutviklede programvarer	10 334
Andre ervervede programvarer	550
Sum immaterielle eiendeler 31.12.	**171 750**

NOTE 9

Investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet

Selskapets navn *(tall i hele tusen)*	**Forretnings-kontor**	**Eier- og stemmeandel**	**Anskaffelses-kost**	**Inngående balanse 1.1**	**Andel årets re-sultat**	**Kapitalinnskudd/ overføringer**	**Balanseført verdi**
UPL og BOSE Holding AS	Hamar	50 %	14 853	18 178	4 488	(14 479)	8 187
Professor Kohts Vei Utvikling AS	Bærum	41 %	9 214	5 675	(819)	2 048	6 904
Parkveien Utvikling AS	Oslo	50 %	37 111	37 115	302	0	37 417
Bilskadesenteret Telemark AS	Skien	33 %	303	2 053	0	(700)	1 353
Bilskadesenteret Ringerike AS	Hønefoss	41 %	900	(25)	339	0	314
Karosseriforum AS	Gjøvik	50 %	4 260	2 295	1 640	(985)	2 950
Skade og Lakk AS	Fredrikstad	33 %	3 480	2 212	(168)	0	2 044
Intakt Bilskade Verdal AS	Verdal	20 %	402	915	(515)	0	401
Bilhuset Brekstad AS	Rissa	20 %	1 000	1 088	(42)	0	1 046
Intakt Bilskade Stjørdal AS	Stjørdal	50 %	610	840	267	0	1 107
Hjørnetomta AS	Stjørdal	50 %	691	1 002	156	0	1 158
Rosten Drift AS	Trondheim	50 %	15	0	0	0	0
Intakt Bilskade Trondheim AS	Trondheim	47 %	743	1 543	1 287	0	2 831
Lillehammer Bilskadesenter AS	Lillehammer	33 %	390	0	2 650	(622)	2 028
Autoringen AS	Oslo	20 %	300	0	975	300	1 275
Sum investeringer i FKV og TS			**74 272**	**73 028**	**10 425**	**(14 439)**	**69 014**

NOTE 10

Investeringer i andre aksjer og andeler

Andre aksjer og andeler *(tall i hele tusen)*	**Anskaffelses-kost**	**Balanseført verdi**
Andre aksjer og andeler med eierandel under 10%	2 967	2 643
Sum andre aksjer og andeler	**2 967**	**2 643**

NOTE 11

Fordringer med forfall senere enn ett år

(Tall i hele tusen)	**2019**	**2018**
Andre fordringer	477	8 835

NOTE 12

Andre avsetninger for forpliktelser

Kortsiktige avsetninger *(tall i hele tusen)*	**2019**	**2018**
Avsetning serviceavtaler	41 929	40 151
Avsetning garantiansvar	298 152	322 616
Avsetning for mulige tap på gjenkjøpsforpliktelse	83 224	83 947
Kulanse	15 212	14 152
Avsetning for andre usikre forpliktelser	64 101	171 749
Sum andre kortsiktige avsetninger for forpliktelser	**502 619**	**632 615**
Verdi gjenkjøpsportefølje	**3 116 662**	**3 150 294**

Se for øvrig **note 1** for ytterligere beskrivelse av konsernets prinsipper knyttet til avsetninger for forpliktelser.
Tnok 207 000 av gjenkjøpsporteføljen er sikret mot fabrikk i 2019, mot tnok 291 000 i 2018.

NOTE 13

Pantstillelser og garantiansvar

(Tall i hele tusen)	**2019**	**2018**
Balanseført gjeld til kredittinstitusjoner		
Benyttet del av trekkfasiliteter/pantelån	2 420 106	1 810 326
Annen langsiktig gjeld	1 493	32
Gjeld til kredittinstitusjoner	391 644	0
Sum	**2 813 243**	**1 810 359**
Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet for pantesikret gjeld:		
Kundefordringer	0	437 200
Varelager	0	2 331 230
Transportmidler, driftsløsøre, inventar o.l.	0	417 498
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	2 202 713
Sum	**0**	**5 388 641**
Ubenyttet del av trekkrettigheter	**19 894**	**179 980**
Ubenyttet del av kassekreditt	**228 107**	**360 757**

Konsernet har foretatt refinansiering i 2019. Nye låneavtaler er inngått på «negative pledge» og ingen eiendeler er således stilt som pant. Totale trekkfasiliteter består av tnok 1 200 000 med forfall i 2024, tnok 1 200 000 med forfall 2026 samt en kassekreditt på tnok 600 000.

Konsernet har lånekrav fra bankene som hovedsakelig knytter seg til EBITDA, opplåning i forhold til driftsresultat samt rentedekning.

Alle krav var oppfylt pr. 31.12.2019.

NOTE 14

Kassekreditt, bankinnskudd, garantier og valuta

(Tall i hele tusen)	**2019**	**2018**
Ubenyttet del av kassekreditt	**228 107**	**360 757**
Garantier		
Bankgaranti for å dekke skyldig skattetrekk	113 430	108 220
Remburs mot bilfabrikk	59 183	59 690
Andre garantier	267 110	276 578
Morselskapsgaranti mot 3. part stilt på vegne av andre konsernselskap	98 638	120 083
Husleiegarantier mot 3. part	104 312	127 695
Bankinnskudd bundet for å dekke skyldig skattetrekk	3 625	6 816
Sum garantier	**646 298**	**699 082**
Kausjoner		
Øvrig kausjonsansvar	3 334	3 334
Sum kausjoner	**3 334**	**3 334**
Sum garantier og kausjoner	**649 632**	**702 416**
Valutaterminkontrakter		
EUR-terminkontrakter - kjøpskontrakt (beløp i EUR)	145 635	133 569

NOTE 15

Skatt

(Tall i hele tusen)	**2019**	**2018**
Årets skattekostnad fremkommer slik:		
Betalbar skatt	2 681	66 432
Avsatt for lite (mye) tidligere år	847	2
Virkning av endring av skatteregler	0	9 176
Endring i utsatt skatt	487	8 531
Sum skattekostnad resultat	**4 015**	**84 141**
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats:		
Resultat før skatt	7 409	268 755
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (22 % 2019 / 23 % 2018)	1 630	61 814
Faktisk skattekostnad	4 015	84 141
Forskjell mellom nominell og faktisk skattekostnad	**(2 385)**	**(22 327)**
Skatteeffekten av følgende poster:		
Kostnader uten fradrag / inntekter uten skatteplikt	(3 175)	(11 223)
Resultatført aksjeutbytte, aksjegevinster og aksjenedskrivninger	453	381
Resultat fra tilknyttet selskap	2 219	1 050
Virkning av endring i skatteregler og -satser	0	(9 176)
Andre poster inkl skattefunn og selskapsgoodwill	(1 882)	(3 359)
Sum forskjell	**(2 385)**	**(22 327)**
Effektiv skattesats	54 %	31 %

(FORTS)

Note 15 (FORTS.)

(Tall i hele tusen)	**2019**	**2018**
Spesifikasjon av skatteeffekten av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring:		
Skattefordel (-forpliktelse)		
Driftsmidler og immaterielle eiendeler	(84 576)	(84 170)
Varer	56 288	49 714
Fordringer	4 255	2 548
Gevinst og tapskonto	(5 436)	(6 607)
Forpliktelser	194 216	243 728
Andre forskjeller	13 537	(3 410)
Fremførbart underskudd	23 485	64
Sum bokført utsatt skattefordel	**201 769**	**201 866**
Utsatt skattefordel er oppført i balansen basert på forventninger om fremtidige positive resultater i selskapet eller konsernet.		
Betalbar skatt i balansen fremkommer slik:		
Betalbar skatt på årets resultat	75 763	168 977
Skatteeffekt av mottatt (avgitt) konsernbidrag	(72 692)	(101 158)
Skattefunn/feil tidligere år	(390)	(1 387)
Sum betalbar skatt	**2 681**	**66 432**

NOTE 16

Egenkapital

(Tall i hele tusen)	Aksjekapital og annen egenkapital	Minoritets-interesser	Sum
Egenkapital 1.1.	**2 253 458**	**43 590**	**2 297 048**
Årets endring i kapital:			
Omregningsdifferanse/feil tidligere år	(39)	(0)	(39)
Avsatt utbytte	(0)	(6 528)	(6 528)
Årets resultat	(3 713)	7 107	3 394
Egenkapital 31.12.	**2 249 706**	**44 167**	**2 293 874**

NOTE 17

Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen i Bertel O. Steen AS 31.12.
består av følgende (i hele tall):

	Antall	Pålydende	Bokført
Sum aksjer	**3 724 334**	**100**	**372 433 400**

Bertel O. Steen AS har følgende aksjonærer:

Navn	Ordinære aksjer	Sum aksjer	Eiendeler	Stemmeandel
Bertel O. Steen Holding AS	3 724 334	3 724 334	100 %	100 %
Sum	**3 724 334**	**3 724 334**	**100 %**	**100 %**

Hver aksje gir samme rett i selskapet.

NOTE 18

Transaksjoner med nærstående

Nærstående part	Posisjon	Involverte selskap	Tilknytning	Transaksjon
Bertel O. Steen Holding AS	Morselskap	Bertel O. Steen Holding AS	Aksjonær	Ordinære transaksjoner
Bertel O. Steen Kapital AS	Søsterselskap	Bertel O. Steen Kapital AS med datterselskaper	Søsterselskap	Ordinære transaksjoner
Egil Stenshagen	Styremedlem i Bertel O. Steen AS	Kongsvinger Bilsenter AS og Agder Bil AS	Deleier og styreleder	Forhandleravtale
Jarle Viuls	Daglig leder i Bertel O. Steen Jessheim AS	Hallingdal Bilsenter AS	Styreleder	Forhandleravtale
Thorvald Helmen Steen	Styremedlem i Bertel O. Steen AS	Parkveien 27 - 31 ANS	Deltaker	Driftsavtale
Carl Erik Steen	Styremedlem i Bertel O. Steen AS	Parkveien 27 - 31 ANS og AS Bemacs	Deltaker	Driftsavtale og husleiekontrakt

Bilkonsernet selger biler, deler, IT-tjenester og andre administrative tjenester til Bertel O. Steen Kapital-konsernet og til morselskapet Bertel O. Steen Holding AS. Alle transaksjoner mellom konsernselskap skjer på vanlige forretningsmessige vilkår.

Konsernets transaksjoner med nærstående *(tall i hele tusen)*	**2019**	**2018**
Inntekter		
Salg av biler og deler inkl verkstedstjenester	254 350	182 346
Salg av IT og andre adm.tjenester	8 832	8 587
Husleieinntekter	3 387	2 942
Sum inntekter	**266 568**	**193 875**
Kostnader		
Kjøp av administrative tjenester	613	495
Sum kostnader	**613**	**495**

(FORTS)

Note 18 (FORTS.)

Mellomværende med nærstående parter *(tall i hele tusen)*	**2019**	**2018**
Kortsiktig fordring		
Kundefordring mot Bertel O. Steen Kapital AS m/datterselskaper	2 559	1 695
Kundefordring mot Bertel O. Steen Holding AS	23	26
Kundefordringer mot andre nærstående	5 576	71
Sum kortsiktig fordring	**8 158**	**1 792**
Kortsiktig gjeld		
Annen kortsiktig gjeld mot Bertel O. Steen Holding AS / Bertel O. Steen Kapital AS med datterselskaper	300 957	300 507
Konsernbidrag til Bertel O. Steen Holding AS	0	10 000
Utbytte til Bertel O. Steen Holding AS	0	60 000
Sum kortsiktig gjeld	**300 957**	**370 507**

NOTE 19

Finansiell risiko

Konsernets aktiviteter medfører finansiell risiko i hovedsak knyttet til valuta, renter, kreditt og likviditet. Konsernet styrer risikoen ut fra en målsetting om å sikre mest mulige forutsigbare kontantstrømmer, og for å sikre tilstrekkelig likviditet til å møte naturlige svingninger i arbeidskapitalbehovet.

Valutarisiko
Konsernets inntekter er i hovedsak i norske kroner, mens anslagsvis 65 % av varekostnadene er i fremmed valuta. Euro utgjør i all hovedsak kontantstrømmen i fremmed valuta. Risikoen søkes begrenset ved hjelp av terminkontrakter. Samtidig har også konsernet inngått valutaavtaler med leverandørene, noe som bidrar til å redusere transaksjons- og valutarisiko.

Pr. 31.12.2019 hadde konsernet kjøpt terminkontrakter til tnok 1 472 696 og solgt terminkontrakter til tnok 0. Virkelig verdi ved utgangen av året er tnok 1 439 160. Urealisert tap på tnok 33 535 mellom anskaffelsesverdi og markedsverdi på balansedagen er bokført som disagio. Virkelig verdi er markedsverdien beregnet med grunnlag i den midtpris som de respektive bankene har fastsatt basert på aktuelle kurser i markedet på balansedagen.

Forfallsår for valutaterminer *(tall i hele tusen)*	**2019**
Nominelt beløp kjøp Euro	1 472 696
Nominelt beløp salg Euro	0
Urealisert tap	(33 535)

(FORTS)

Note 19 (FORTS.)

Likviditets/ finansiell risiko
Konsernet opererer i en syklisk bransje med relativt store svingninger i arbeidskapitalen. Det er derfor risiko knyttet til kortsiktig tilgang på likviditet. Dette er sikret ved å ha en fleksibel kommitert finansiering hos eksterne banker, hvor trekk reguleres løpende ut fra behov. Konsernet har en langsiktig låneramme på tnok 2 400 000 og en kassekredittfasilitet på tnok 600 000. Dette gir rom for å håndtere større svingninger i arbeidskapitalen samt finansiere utviklingen av konsernets eiendomsportefølje. Det vises til note 13 om trekkrettigheter.

Forfallstidspunkt for langsiktig gjeld	2020	2021	2022	2023	2024	Senere
Nominelt beløp (inkluderer total trekkfasilitet)	0	0	0	0	1 200 000	1 200 000

Konsernet har foretatt refinansiering i 2019. Nye låneavtaler er inngått på «negative pledge» og ingen eiendeler er således stilt som pant. Totale trekkfasiliteter består av tnok 1 200 000 med forfall i 2024, tnok 1 200 000 med forfall 2026 samt en kassekreditt på tnok 600 000. Konsernets gjennomsnittlige innlånsrente var 3,20 % i 2019 (1,78 % i 2018).

Renterisiko
Pr. 31.12.2019 hadde konsernet netto rentebærende gjeld på totalt tnok 2 813 243. Denne er basert på flytende markedsrente. Dette innebærer en renterisiko i forhold til utviklingen i korte renter knyttet til fremtidige rentekostnader. Denne risikoen reduseres ved at en del av gjelden byttes til fast rente gjennom fastrenteavtaler med våre hovedbankforbindelser.

Pr. 31.12.2019 er tnok 630 000 sikret med renteswapavtaler til en gjennomsnittlig rente på 1,53 %, og en gjennomsnittlig gjenværende løpetid på 4,7 år. 26 % av langsiktig låneportefølje er knyttet til swapavtaler. Swapavtalene hadde ved årsslutt en positiv markedsverdi på tnok 4 124. Denne er ført som urealisert renteinntekt.

Forfallsår for renteswapavtaler	2020	2021	2022	2023	2024	Senere
Nominelt beløp	105 000	111 000	0	0	75 000	339 000

Kredittrisiko
Risiko for at motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser anses som lav, da det historisk har vært lite tap på fordringer. Det vil være kredittrisiko knyttet til salg fra importørvirksomheten til eksterne forhandlere. Risikoen søkes sikret med bankgarantier fra frittstående forhandlere, gode kredittrutiner og tett oppfølging av utestående kundefordringer.

NOTE 20

Endringer i konsernsammensetning

Transaksjoner i 2019:
Bertel O. Steen AS har kjøpt 100 % av aksjene i Otto Mobility AS (tidligere Wattworld Norge AS) den 04.07.2019.
Bertel O. Steen Eiendom AS har kjøpt 100 % av aksjene i Kokstaddalen 53 AS den 31.10.2019
Snap Drive AS har kjøpt 100 % av aksjene i Rosenholm Bilverksted AS og gjennomført mor-datter fusjon med regnskapsmessig virkning pr. 01.01.2019
Konsernet solgte ingen datterselskap.

Transaksjoner i 2018:
Bertel O. Steen Eiendom AS har kjøpt 100 % av aksjene i Vestre Linnes Vei 8 AS og Nils Hansens vei 9-11 AS.
Bertel O. Steen AS har kjøpt 100 % av aksjene i Admiral O. AS.
Konsernet solgte ingen datterselskap.

	Oppkjøpseffekter	
Transaksjonene hadde følgende effekt på konsernregnskapet: *(tall i hele tusen)*	**2019**	**2018**
Bankinnskudd	3 456	278 718
Fordringer inkl utsatt skattefordel	2 845	52 264
Driftsmidler inkl merverdier	49 891	136 114
Varebeholdning	2 481	86 689
Leverandørgjeld	(2 271)	(15 706)
Annen kortsiktig gjeld	66	(325 060)
Netto identifiserbare eiendeler	**56 469**	**213 019**
Goodwill	7 477	39 884
Utbetalinger ved oppkjøp	63 946	252 903
Overtatt bankinnskudd	(3 456)	(278 718)
Netto endring bankbeholdning	**60 490**	**(25 815)**

Revisjonsberetning 2019

BDO

BDO AS
Munkedamsveien 45
Postboks 1704 Vika
0121 Oslo

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Bertel O Steen AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Bertel O Steen AS sitt årsregnskap.

Årsregnskapet består av:	Etter vår mening:
• Selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og • Konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	• Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter • Gir selskapsregnskapet et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til Bertel O Steen AS per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge • Gir konsernregnskapet et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Bertel O Steen AS per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Pennveo Dokumentnøkkel: KOHJD-UXDTP-GGV20-DBKZF-LKSE-10SCA

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

BDO

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon identifisert ovenfor med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Pennveo Dokumentnøkkel: KOHJD-UXDTP-GGV20-DBKZF-LKSE-10SCA

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av tap er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

(FORTS)

Revisjonsberetning 2019 (FORTS.)

BDO

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

BDO AS

Roger Telle-Hansen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Penneo Dokumentnøkkel: KOHJD-UXD7P-GGV20-D8KZF-UCSE-1QSCA

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

Lærlinger – noe av det viktigste vi jobber med

Bertel O. Steen har gjennom årtier tilrettelagt for lærlinger innen bilfag og tatt inn flere tusen unge medarbeidere. – Arbeidet med lærlinger er noe av det viktigste vi jobber med, sier Thorbjørn Myrhaug, konserndirektør for Bertel O. Steen Detalj.

Bertel O. Steen var tidlig ute med å tilby lærlingplasser innen ulike fagfelt i vår bransje. Konsernet var en pådriver allerede på 1970-tallet for å få på plass en god plan for lærlinger og en tariffavtale som tillot økt inntak av lærlinger for å hindre knapphet på kvalifiserte folk.

– Å utvikle gode medarbeidere er strategisk viktig for Bertel O. Steen og for bilbransjen som helhet. Gode fagarbeidere vil være avgjørende for bransjens fremtid. I tillegg er det et viktig samfunnsoppdrag, sier Myrhaug.

Lærlinger tilfører også bedriften ny kompetanse samtidig som at medarbeidere i Bertel O. Steen får muligheten til å ta opplærer-rollen.

– I Bertel O. Steen Detalj og Snap Drive har vi i dag i overkant av 130 lærlinger innen fagfelt som mekanisk for lette og tunge kjøretøy, skade/lakk, karosseri og delefag. I tillegg har vi et ønske om å få inn lærlinger som vil bli gode i salgsfaget, forteller han.

Lærlingfag som tilbys i konsernet

Mekaniker, lette kjøretøy

Mekaniker, tunge kjøretøy

Delefag

Lakk og karosseri

Hjulrustning

Påbygg

Salg og service

Med 37 verksteder i Bertel O. Steen Detalj og 23 i Snap Drive, har konsernet en rekke lokasjoner rundt om i landet som kan ta imot lærlinger. Mekaniker for lette kjøretøy er faget med flest lærlinger i konsernet etterfulgt av mekaniker tunge kjøretøy.

Godkjent lærebedrift for salgs- og servicefaget i Bergen
Dette har Bertel O. Steen Minde i Bergen gjort noe med. De er nylig blitt godkjente som opplæringsbedrift for selgere, og har to salgslærlinger på vei inn.

Daglig leder på Minde, Dag Nilsen, forteller:

– For å bli godkjent som lærebedrift må man gjennomgå kursing i form av nettbaserte kurs. Per Henning Tvedten, salgs- og markedssjef, er vår faglige leder som blant annet har gjennomgått kurs med informasjon om opplæringskontoret, læreplan, vår rolle i lærlingperioden.

Dag Nilsen og Per Henning Tvedten hos Bertel O. Steen på Minde i Bergen er godt fornøyde med å ha blitt lærebedrift innen salg og service.

I læreplanen inngår det også en vurdering av lærlingene hvert halvår under 2 års-perioden som læretiden varer. Lærlingene vil i hovedsak jobbe med salg, men skal også forstå hvordan ting henger sammen fra verkstedet, klargjøringen, bruktbil og administrasjon

Dag Nilsen berømmer samtidig Per Henning Tvedten for det store arbeidet han har lagt ned i prosessen.

– Per Henning har gjort en kjempejobb både med skolene, aktuelle kandidater og oppfølgingen av elevene under utplassering fra skolen. Han har i tillegg bidratt med søknaden til fylket og alle formaliteter for å bli godkjent som lærebedrift innenfor salg og service, sier han.

Spennende å jobbe med unge mennesker
For Per Henning Tvedten har arbeidet med skolene og fylket vært både spennende og givende. Men, enda bedre er det å få bidra i å forme og utvikle lærlingene slik at de blir klare for sin kommende karriere.

– Jeg har vært en pådriver for å få inn lærlinger siden jeg synes det er spennende å jobbe med unge mennesker. Jeg har holdt i dette sammen med Dag og fått på plass avtaler med skolene, fylket og fulgt de opp det arbeidet som er nedlagt til nå. Jeg gleder meg til å komme i gang og å se utviklingen på de to som vi skal ha med oss, sier han.

Marie Sørheim og Ulrik Tveit er tilbudt lærlingeplass hos Bertel O. Steen på Minde fra midten av august 2020. De blir de første lærlingene på Minde i salgs- og servicefaget, og gleder seg begge til å begynne hos Bertel O. Steen.

En investering for fremtiden
Lærlingeordingen har lange tradisjoner i norsk yrkesliv og hos Bertel O. Steen, og det er en god måte å få unge mennesker med en fagutdannelse inn i arbeidslivet på.

– Lærlingene er lærevillige og ønsker kunnskap, det er et privilegium å få bidra til deres utvikling. Våre verksteder og forhandlere trenger sammensetningen av erfaring og ung stå på-vilje for å møte våre kunders behov, og jeg tror dette vi vil være viktige bidrag for å lykkes også i fremtiden, avslutter Myrhaug.

– Å ta inn lærlinger er et samfunnsansvar og viktig både for Bertel O. Steen og for bransjen, sier Thorbjørn Myrhaug

Viktige hendelser etter årsslutt

Harald Frigstad tiltrådte som ny konsernsjef

Fra venstre: Bjørn Maarud, Sverre Leiro og Harald Frigstad. Bildet er tatt utenfor den såkalte «Osten» i Parkveien i Oslo, en av de første eiendommene gründeren Bertel O. Steen kjøpte og som fremdeles er i bruk og i familiens eie.

I januar 2020 ble det offentliggjort at Harald Frigstad etterfulgte Bjørn Maarud som konsernsjef. Frigstad tiltrådte sin nye stilling 1. april.

Harald Frigstad er 52 år og utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole i Bergen. Han arbeidet i Møller Mobility Group fra 1994 til 2017 og besatt flere sentrale stillinger blant annet som adm. dir. for Møller Bil Norge. Harald kommer nå fra stillingen som CEO i Birger N. Haug Holding.

– Harald har 25 års erfaring fra bilbransjen og har dokumentert god evne til verdiskapning og gode resultater. Et samlet styre mener Harald har den kompetansen, erfaringen og de lederegenskapene som er viktige i årene fremover. Vi ønsker Harald velkommen til Bertel O. Steen og vi vil sammen videreutvikle selskapet til fordel for våre kunder, ansatte og eiere, sier styreleder Sverre Leiro.

– Bertel O. Steen er et tradisjonsrikt selskap som nyter høy anseelse for sin kvalitet, kompetanse og for å ha mange dyktige medarbeidere. Jeg er ydmyk for oppgaven og takker for tilliten som styret har gitt meg. Jeg ser nå frem til å ta lederskapet med de mange spennende utfordringene som Bertel O. Steen og bransjen står overfor, sier Harald Frigstad.

Harald Frigstad er tydelig på inntrykket han har fått så langt.

– Bertel O. Steen er kjent for kompetanse og kvalitet, det er en oppfatning jeg også deler. Konsernet har en unik produktportefølje med modeller fra verdenskjente merker som Mercedes-Benz, Kia, Peugeot, Citroën, Opel og DS for å nevne noen. I tillegg kommer et solid forhandlerapparat. For en bilmann som meg, ser jeg veldig frem til å få bidra i den videre utviklingen av Bertel O. Steen sammen med våre dyktige medarbeidere, sier Harald Frigstad.

Styreleder Sverre Leiro berømmer Maarud for den jobben han har gjort for Bertel O. Steen.

– Styret og eierne vil takke Bjørn for de resultatene konsernet har oppnådd i hans periode som konsernsjef. Vi takker Bjørn for en godt utført jobb og ønsker ham lykke til videre med de oppgaver han velger å fokusere på, sier styreleder Sverre Leiro.

God håndtering av koronapandemien

En engasjert Marius Thorberg, daglig leder hos Bertel O. Steen Lørenskog, i samtale med arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen.

Foto: Øyvind Økland Stedal

Mot slutten av 2019 begynte et smittsomt og farlig virus i det stille å spre seg fra Kina og videre utover i verden. Noen måneder senere var mange land helt nedstengt og Norge hadde innført de strengeste tiltak for sivilbefolkningen i fredstid.

Koronaviruset dukket så smått opp på radaren i starten av året. Mot slutten av februar avtegnet situasjonen seg som alvorlig, og 12. mars iverksatte Regjeringen en nedstengning av Norge for å hindre smittespredning.

– Vi i Bertel O. Steen var heldigvis tidlig ute med tiltak og hadde gode beredskapsplaner. Fra starten av mars ble det holdt daglige møter i krisestaben og hos ledelsen i driftsorganisasjonen. Vi innførte mange tiltak på smittevern og måtte tilpasse oss lavere aktivitet i markedet som falt betydelig fra 12. mars. Det sentrale var å balansere disse forholdene og gjøre det mest mulig skånsomt for våre ansatte samtidig som vi klarte å holde hjula i gang, sier HR-direktør Terje Bernton.

Over halvparten berørt av permittering

I hele det norske næringslivet ble tusenvis av ansatte permittert i løpet av kort tid.

– Vi brukte litt tid på å legge en god plan. For å hindre smittespredning og sikre at vi alltid hadde et friskt team tilgjengelig, endte vi opp med skiftordninger og utstrakt bruk av 50% permitteringer utfra hensyn til drift, smittevern og belastning for ansatte. Jeg vil skryte av de tillitsvalgte og ansatte-representanter som vi hadde en god dialog med i en krevende prosess, sier Terje Bernton.

Hvor mange ansatte ble permittert?

– På vårt første utkast til permitteringer var 1500 ansatte berørt, hvorav de aller fleste på 50% basis. Omregnet til hele årsverk handlet det om rundt 800 årsverk, som er en tredjedel av vår totale

Live Larsen, bruktbilselger hos Bertel O. Steen Lørenskog, er blant medarbeiderne som har vært permittert og som nå er tilbake i full jobb.

arbeidskapasitet. Da vi iverksatte permitteringene fra 1. april var dette redusert til ca. 1330 ansatte og 710 årsverk. På det meste hadde vi rundt 1000 ansatte på hjemmekontor, og 140 i karantene. Vi hadde få tilfeller av smitte – kun tre bekreftede tilfeller i perioden.

– Heldigvis gikk selve driften i konsernet rimelig bra i mars og april. Det var mange oppdrag på servicemarkedet, og bruktbil holdt seg også ganske bra oppe. Nybilsalget fikk seg derimot en kraftig trøkk. Det positive der er at vi hadde mange biler på vei inn fra fabrikkene våre som skulle utleveres kunde, og dette sikret både arbeid og likviditet, sier Bernton.

Myndighetene har åpnet for at foretak med et vesentlig omsetningsfall som følge av koronasituasjonen kunne søke om et kontanttilskudd fra staten.

– Vi mener det er positivt at staten har gode ordninger for å støtte sunne bedrifter når det er krise. Foretak i Bertel O. Steen-konsernet er berettiget til støtte. Imidlertid er formålet med ordningen å «unngå unødvendige konkurser og bevare norske arbeidsplasser» og for vår del er situasjonen i dag ikke av en slik alvorlighetsgrad at vi finner det riktig å søke om kompensasjon fra ordningen, sier konsernsjef Harald Frigstad.

Godt samarbeid med NAV

Norge lyktes godt med å begrense smitten, og gradvis ble landet åpnet igjen.

– Allerede etter en måned var permitteringene våre halvert, og i begynnelsen av juni var nesten alle tilbake i full jobb og konsernet tilbake i full drift. Oppsummert vil jeg si at det har vært en krevende situasjon, spesielt for de ansatte. Jeg synes også vi har hatt et godt samarbeid med NAV og det har også hjulpet med gode statlige ordninger rundt permitteringer. Alt i alt har vi landet rimelig bra, konstaterer Terje Bernton.

Det synet støttes av NAV, som besøkte Bertel O. Steen på Lørenskog sammen med Arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen i juni. Anledningen til besøket var at statsråden ønsket å besøke bedrifter som har permittert medarbeidere og som raskt tok ansatte tilbake igjen i full jobb.

– Vi i NAV setter stor pris på det gode samarbeidet med Bertel O. Steen her på Lørenskog. Vi har hatt tett dialog gjennom koronasituasjonen, der Bertel O. Steen har tatt et stort ansvar som arbeidsgiver. Nå gleder vi oss over at de aller fleste er tilbake i jobb, og ser fram til et godt samarbeid fremover, sier Gunhild Melhuus Birkemoe, enhetsleder for NAV Lørenskog.

Åpnet Norges største bilanlegg

Bertel O. Steen åpnet i januar 2020 sin nye storstue på Lørenskog, som er Norges største og mest komplette bilanlegg.

Den topp moderne bilforhandleren samler alle merkene til Bertel O. Steen. På personbilsiden finner kundene modeller fra Mercedes-Benz, Peugeot, Kia, Opel, Citroën, DS Automobiles og smart®. I tillegg har forhandleren en bred portefølje av varebiler, lastebiler og busser.

Forhandleren har et eget senter for utlevering av bil som setter kunden i høysete. Også et eget proffsenter for varebiler, lastebiler og busser er rigget for å finne de beste løsningene for store og små forretningskunder.

I tillegg til de tilsammen 8 000 m² store nybyggene mot Solheimveien, benyttes allerede eksisterende lokaler inne på tomta i Solheimveien 7. Totalt er anlegget på rundt 50 000 m². 250 medarbeidere jobber hos forhandleren.

– Her hos Bertel O. Steen Lørenskog er alle konsernets bilmerker samlet under ett tak, og her skal det være enkelt å være kunde. Målet er at dette skal være bilhuset for alle, sa Thorbjørn Myrhaug, konserndirektør for Bertel O. Steen Detalj, under den offisielle åpningen.

Interessen for det nye bilhuset på Lørenskog var stor på den offisielle åpningsdagen. Nærmere 1500 personer var på besøk under kundeåpningen.

Bertel O. Steen

Din vei frem